

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2012/13:34

Stenografiska
uppteckningar
2012/13:34

Fredagen den 19 april

1 § Jordbruk och fiske

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 18–19 mars 2013

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 22 april 2013

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar landsbygdsminister Eskil Erlandsson med medarbetare välkomna.

Det finns ett antal A-punkter på statsrådets ansvarsområde. Men först ser vi fram emot en återrapport från möte i rådet 18 och 19 mars.

Anf. 2 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

I motsats till hur jag brukar göra väljer jag denna gång att redovisa dessa förhandlingar eftersom de enligt min mening var viktiga.

Efter maratonförhandlingar kunde rådet enas om en allmän inriktning vid rådsmötet i mars. Rådet gav därmed ordförandeskapet mandat att inleda trepartsförhandlingar, så kallade triloger, med Europaparlamentet och kommissionen i de allra flesta delar av förslaget. Det är bra.

Från svensk sida kan vi vara nöjda med stora delar av resultatet. Det blev mer enligt den svenska linjen än vad jag hade förväntat mig för några månader sedan.

Jag är mycket nöjd med att förslaget om förgröning av gårdsstödet nu tar hänsyn till och kan anpassas till länder, exempelvis Sverige, som regionalt domineras av skog. Detta är en fråga som vi tydligt, genomgående och systematiskt fört fram under förhandlingarna.

Jag är också nöjd med att vi så långt det går lyckades försäkra oss om att definitionen av betesmark blir bra och att djurvälzfärden nu tydligt finns med som en prioriterad fråga.

När det gäller marknadsanpassningen är Sverige som ni vet ganska ensamt om att vilja marknadsanpassa. Det är min övertygelse att Sverige ändå spelar en viktig roll för att hålla emot det tryck på regleringar som finns i många andra medlemsstater.

Det fanns frågor som ordförandeskapet inte kunde lösa och där vi kommer att få se nya förslag. Förslaget om publicering av stödmottagare har fått kritik från rådets rättstjänst, och ordförandeskapet har meddelat att man ska återkomma i frågan senare i vår.

Jag vill påminna om att det återstår svåra förhandlingar med Europaparlamentet i till exempel frågor kring marknadsanpassning där parlamentet står långt från den svenska grundinställningen om hur framtidens jordbrukspolitik ska se ut. Jag hoppas ändå att vi tillsammans ska kunna nå fram till en slutlig överenskommelse i juni. Jordbruks- och fiskerådet i mars var ett viktigt och nödvändigt steg för att detta ska lyckas.

Anf. 3 KEW NORDQVIST (MP):

Jag undrar lite grann hur det såg ut i förhandlingarna när det gäller träda. Det är i mitt tycke stötande att vi i en värld som svälter ska betala med skattepengar för att man inte ska odla. Har ministern någon kommentar till det?

Anf. 4 PYRY NIEMI (S):

Det är ganska viktigt att regeringen fortsätter att hålla en strikt position när det gäller sockerkvoten. Jag är lite bekymrad över utfasningen av sockerkvoten 2017. Den har förlängts från 2015 enligt kommissionens förslag. Det är viktigt att regeringen visar kraft, intresse och engagemang i denna del.

Jag funderar lite grann på de nationella fördelningarna av direktstöden. Ministern nämnde i går sociala hänsyn. Jag kan förstå ingången i det hela, nämligen att det ska ge möjlighet att till vissa delar använda direktstödet för att stötta vissa branscher som kanske går lite knackigt. Men jag är lite bekymrad över semantiken i detta sammanhang. Det kan lite grann ses som ett marknadsstöd i stället för social hänsyn, som ministern nämnde i går. Jag vill alltså bara ha ett förtydligande i ärendet.

Anf. 5 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

När det gäller Kew Nordqvists fråga måste jag försöka minnas hur det var. Men jag kan inte påminna mig om att någon förändring gjordes vad gäller krav på träda. Det är alltså frivilligt att låta marken ligga i träda eller inte, i motsats till hur det var före 2008 eller möjligen 2009 då det fanns ett obligatoriskt krav på träda. Det är faktiskt på svenskt initiativ borta sedan några år tillbaka.

Jag kan instämma i Pyry Niemis funderingar. Det är bekymmersamt att det inte finns en majoritet för att stå fast vid de ståndpunkter som slogs fast av rådet 2007 eller möjligen 2008. Trycket på att förlänga systemet är enormt i många medlemsstater likväl som att de som vid den tidpunkt då sockerreformen genomfördes avstod från att ha någon sockererbetsodling vill ha sådan tillbaka i sina länder trots att de vid den tidpunkten blev utlösta med ganska mycket pengar.

När det gäller utjämningen tror jag att jag har varit tydlig med min och regeringens ståndpunkt i detta avseende, det vill säga att vi måste ta sociala hänsyn till de grupper som i ett totalt utjämnat system kan gå miste om ganska mycket pengar och trots allt håller i gång en produktion. Det gynnar inte produktion om vi utjämnar för dem som nu har fått förhöjda gårdsstöd, till exempel beroende på att de har haft mycket mjölk- eller nötköttproduktion.

Anf. 6 KENT EKEROTH (SD):

När det gäller GJP har vi en avvikande mening i miljö- och jordbruksutskottet från den 14 mars i år som vår ledamot där framförde. Jag har tyvärr inte med mig den, men jag vill gärna hänvisa till den. Jag kan skicka in den till kansliet lite senare. Men vi har alltså en avvikande mening sedan tidigare som vi håller fast vid.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Detta är en informationspunkt, och det finns inte någon möjlighet att anmäla avvikande mening.

Anf. 8 PYRY NIEMI (S):

Jag håller i och för sig med ministern om detta med sociala hänsyn. Men detta är lite tricksigt. Det handlar även lite grann om vad marknaden efterfrågar och vilken typ av produkter som ska finnas ute på marknaden. Jag har all respekt för det. Jag vet att mjölkbönderna i Sverige har det tufft. Jag vet att många köttproducenter i Sverige också har det tufft i dag. Det gäller förvisso även i andra länder. Men ingången torde ändå vara att vi måste se till att vi har färre aktiviteter som kopplar stöd till specifik produktion. Det borde också vara regeringens uppfattning på sikt att tänka i dessa termer. Jag vet att ni gör det, men ni måste också vara ganska progressiva i dessa diskussioner.

Nu får nationerna själva bestämma en del när det gäller denna direktstödsutjämnning. Det är förvisso positivt. Men det ska också vara en ambition att hela tiden främja sådan produktion som verkligen behövs och är nödvändig och som även konsumenterna kan ta till sig, så att vi inte har en överproduktion och börjar producera i ladorna och stöder en produktion som det kanske inte finns ett behov på marknaden för. Det är bara ett medskick i sammanhanget.

Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Vi har varit tydliga, tycker jag, med den svenska ståndpunkten både i rådsammanhang och vid presentation av vad vi tycker i miljö- och jordbruksutskottet och i EU-nämnden. Vi har sagt att det utjämningsförslag som kom från kommissionen och som innebar att 40 procent skulle utjämnas är ett var för snabbt och för kraftigt för djurproducenter. Vi vill av sociala hänsyn dra ut på detta över tiden lite grann för att gynna de som håller djur och som bidrar till den biologiska mångfalden i våra landskap.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under denna punkt och går vidare till punkt 4 på den kommenterade dagordningen om reformpaketet för den gemensamma jordbrukspolitiken. Detta är en informationspunkt.

Anf. 11 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag förväntar mig att det irländska ordförandeskapet vid rådsmötet avrapporterar från de inledande förhandlingarna med Europaparlamentet. Regeringen välkomnar ordförandeskapets lägesrapport och

stöder ordförandeskapets ansträngningar att nå en slutlig överenskommelse mellan alla parter i juni.

Min bedömning är att det inte kommer att bli några omfattande diskussioner om vår framtida gemensamma jordbrukspolitik vid detta möte. Inga beslut kommer heller att fattas. Enligt den information som vi har i dag kommer det att handla om endast en avrapportering från ordförandeskapet.

Anf. 12 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen under punkt 4 och går vidare till punkt 5 om fiske, och det gäller reformen av den gemensamma fiskeripolitiken. Vi har både en a- och en b-punkt som är en diskussions- respektive informationspunkt.

Anf. 13 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Vid rådmötet ska en orienteringsdebatt hållas om läget i förhandlingarna mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om grundförordningen i den gemensamma fiskeripolitiken.

Inför mötet har ordförandeskapet tagit fram ett dokument, som nämnden har fått ta del av, med en utförlig redovisning och redogörelse av förhandlingsläget och tre frågor som de vill att medlemsländerna ska besvara inför de fortsatta förhandlingarna.

Det har hittills hållits fyra triloger. Sammanfattningsvis kan jag konstatera att det kvarstår ganska stora meningsskiljaktigheter mellan parterna, bland annat när det gäller maximalt hållbart uttag, MSY, och utkastförbudet. Mot bakgrund av detta kan jag konstatera att det kommer att behövas fler triloger än vad som var tänkt ursprungligen.

Det irländska ordförandeskapets målsättning är dock fortfarande att parterna ska nå en slutlig politisk överenskommelse i juni.

Jag tänkte nu säga några ord om de tre frågor som medlemsstaterna ombeds besvara i diskussionen. Den första frågan handlar om ifall medlemsländerna stöder ordförandeskapets snäva tidsplan och även kan stödja att ett reviderat förhandlingsmandat antas av rådet i maj. Detta kan regeringen göra.

Den andra frågan handlar om i vilken utsträckning rådet kan visa flexibilitet gentemot parlamentet i förhandlingarna. Där anser regeringen att rådet bör vara berett att kompromissa i de frågor som är utestående om en överenskommelse ska kunna nås i juni. Givetvis kommer även parlamentet att behöva visa flexibilitet för att enighet ska nås.

Den tredje frågan rör långsiktiga förvaltningsplaner där regeringen kan stödja ordförandeskapets ansats att ta fram alternativa förslag på lösningar gällande genomförandet av planerna. Det överordnade målet för regeringen är att framsteg görs från det låsta läge som har rått sedan lång tid tillbaka, så att de fleråriga planerna kan bli verklighet så snart som möjligt.

Anf. 14 PYRY NIEMI (S):

Jag tänkte kolla upp detta med att nolltolerans och så vidare ska gälla avseende utkast. Jag läser texten i förslaget, och ordförandens sammanfattning finns med här. Det är bra. Det uppskattar jag. Men jag får inte riktigt ihop att det är regeringens uppfattning också. Förstå mig rätt; jag

vet att regeringen tycker så och har drivit den positionen, men det blir lite otydligt i själva textsammanställningen att regeringen också står bakom EU-nämndens förslag.

Jag skulle alltså på något vis vilja ha något slags förtydligande i texten så småningom, när väl beslutet kommer till. Just nu står det egentligen att regeringens generella ståndpunkt är att ge stöd till det irländska ordförandeskapets fortsatta arbete och så vidare, och så var det i den förra texten också. Det framkommer dock inte riktigt var regeringen står i sammanhanget. Frågan var nämligen – milt uttryckt, kan man väl säga – intensivt debatterad, och vi från Socialdemokraterna skulle önska att det också blev en tydligare textskrivning att regeringen verkligen står bakom den samlade EU-nämndens uppfattning i denna fråga.

Så var det med det. Nu var jag inte så observant, men pratades det också om detta med producentorganisationerna? Nej, det var inte det. Jag återkommer.

Anf. 15 KEW NORDQUIST (MP):

När det gäller MSY vill jag höra lite hur regeringen driver kravet på att det ska vara *över* MSY. Jag har försökt få svar på frågan vid ett flertal tillfällen men inte fått klart besked. Kan jag få det?

Anf. 16 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Det handlar om trilogsamtalen mellan de tre olika parterna. Det kunde vara intressant att höra lite av ministerns funderingar kring vilka möjligheter vi har att påverka trots att vi röstade nej. Det var nämligen en fråga som var uppe bland annat här i EU-nämnden. Är det så att vi inte har någon större möjlighet att påverka, eller?

Anf. 17 LARS OHLY (V):

Vi hade uppe frågan i februari. Det som var tydligt då var att nämnden ville skärpa regeringens hållning vad gäller utkastförbudet. Det var alltså väldigt tydligt att vi krävde ett starkare försvar för utkastförbudet från regeringens sida. I sak hade ministern egentligen inget emot detta, utan det var om jag förstod diskussionen rätt mer en taktisk övervägning om det var rätt väg att gå.

På detta möte, då inga beslut ska fattas, kommer skiljelinjerna att klarna eftersom även EU-parlamentet finns med. Det har redan tagit ett beslut, som sannolikt kommer att ifrågasättas av flera medlemsstaters regeringar. Då är det väl ännu viktigare att regeringen är tydlig med vad Sveriges position är. Därför håller jag med Pyry Niemi: Jag tycker inte att det riktigt framgår vad regeringen kommer att säga och hur starkt man kommer att driva dessa ståndpunkter. Jag vill hålla fast vid den ståndpunkt EU-nämnden hade den 25 februari. Jag tycker att det var en riktig ståndpunkt, jag tycker att regeringen ska fortsätta att driva den och jag tycker att man ska driva den hårt.

Anf. 18 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Jag tycker att frågorna sammanfaller med varandra, så jag väljer att svara på dem i ett sammanhang.

Vi står för nollutkast från svensk sida. I sak innebär detta att vi röstade nej – som enda nation. 26 röstade ja, och det är dessa 26 som företräder rådet i de triloger som nu är. Vi är med som – låt oss kalla det så – observatör eller åhörare, och, frankt uttryckt: Ingen bryr sig om Sverige längre, eftersom vi inte är företrädare för en ja-röst. Trots detta framförs, vilket jag vill påstå numera är välkänt i hela Europa, vår ståndpunkt. Men tro mig; ingen bryr sig om en som röstar nej. Det är ju alltid majoriteten som styr. Så är det i vårt parlament i Sverige, och så är det i alla andra demokratiska organ.

Trots detta framför och uttalar, eller vad jag ska använda för ord, vi i vår ståndpunkt och kommer inte att ändra på den. Nu är det vid detta tillfälle bara en redovisning av hur långt man har kommit, eller rättare sagt hur långt man inte har kommit. Om ingen ger sig i diskussionerna är risken att den förstaläsning man nu är inne i drar ut väldigt mycket på tiden. Det kanske är några – läs: de som vill fiska mycket – som tycker att det är jättebra att inte få någon uppgörelse över huvud taget.

Därför kommer det irländska ordförandeskapets fråga om vi i rådet är beredda att flytta oss något. Vi har inte denna fråga, för vi har röstat nej redan. Det är i stället de som har röstat ja som har att svara på frågan.

Anf. 19 MARIE GRANLUND (S):

Tack för svaret! Då är det dock väldigt enkelt att komplettera den svenska ståndpunkten med det vi har slagit fast om utkastförbud.

Anf. 20 PYYRI NIEMI (S):

Marie Granlund sade precis det jag skulle säga. Jag vill också vara väldigt tydlig med att vi i EU-nämnden verkligen bryr oss om vad regeringen gör. Vi brukar inte hålla på med hårklyverier i dessa sammanhang, men jag vill uttrycka att just denna fråga är mycket viktig för EU-nämnden. Vi har haft ganska tuffa diskussioner i ämnet, och vi är inne på helt samma spår som regeringen. Det enda vi förväntar oss är att det är ett förtydligande, ingenting annat. Jag tror att ett sådant förtydligande kommer att göra att regeringen står sig ganska starkt i fortsättningen, också i andra sammanhang.

Sedan har jag respekt för det ministern säger, men för oss är det en symboliskt viktig fråga i EU-nämnden. Därför vill vi ha ett förtydligande.

Anf. 21 LARS OHLBY (V):

Jag kan avslöja för EU-nämnden att jag nog var den som först fick veta hur förhandlingarna gick. Jag träffade nämligen Eskil Erlandsson på ett hotell i Bryssel morgonen efter nattförhandlingen.

Jag har också respekt för det Eskil Erlandsson säger; jag tror att Sveriges möjligheter att just nu påverka i EU-kretsen, vad gäller rådet, är begränsade. Samtidigt har vi visat att det finns ett medlemsland som är tydligt när det gäller utkastförbudet, och det stöder de andra krafter inom EU-systemet som ligger på samma linje. Därför är det så viktigt att framföra den, och därför tycker jag att det vore ganska enkelt – eftersom vi är överens – att regeringen också säger att detta är regeringens ståndpunkt. EU-nämnden kommer självklart att sluta upp bakom det.

Jag tycker att det skulle vara den rätta hanteringen efter beslutet den 25 februari, som ju var väldigt tydligt.

2012/13:34
19 april

Anf. 22 KENT EKEROTH (SD):

När det gäller tidsplanen anser vi att det är bättre att det får ta den tid det behöver att förhandla fram reformen, så att det blir ordentligt gjort. Vi tycker att parlamentets syn på utkast och tekniska krav på utrustning är bra och att regeringen bör verka för att rådet ska gå med på detta, men vi motsätter oss en ökning av delegerade akter.

Anf. 23 KEW NORDQUIST (MP):

Jag vill ställa mig bakom Piry Niemis ståndpunkt i frågan, och jag vill tillägga att det också finns en dimension i frågan där vi genom vårt ställningstagande i rådet ger stöd till parlamentet, i och med att rådet inte är enigt.

Sedan fick jag inget svar på regeringens synpunkter och vad man tycker när det gäller över MSY. Hur viktig är den frågan?

Anf. 24 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Låt oss nu komma ihåg att det möte vi har i nästa vecka är ett möte enbart i rådet. Det är inget möte mellan rådet och parlamentet. Sedan är det så – jag upprepar detta – att ordförandeskapet söker en kvalificerad majoritet. Det är ett ordförandeskaps uppgift. När man har det bryr man sig inte om dem som tillhör en minoritet. De är inte med i diskussionerna i förhandlingsarbetet.

Vad beträffar Kew Nordqvists frågeställning är det en fråga vi har haft uppe några gånger. Vi har vår ståndpunkt, men återigen säger jag: Vi har röstat nej. Den majoritet som finns bryr sig inte om vad någon som säger nej tycker. Vi kan framföra detta, och vi kan tycka, men vår påverkansmöjlighet är på gränsen till obefintlig.

Anf. 25 PYRY NIEMI (S):

Jag tolkar ministern som att ministern inte vill ändra i texten. Är det så? Jag tycker att det är beklagligt i så fall, för vi är ju helt överens i frågan. Jag håller med Kew Nordqvist om att vi också för Europaparlamentet visar att vi har en annan uppfattning.

Det vore väl lite diplomatiskt eller politiskt korrekt att följa EU-nämndens uppmaning i frågan att få med det i texten. Vi är helt överens i ärendet, och jag tycker att det skulle vara ett stort misstag om ministern, som har denna typ av karaktär, i det här fallet drev någon annan linje. Vi vill ju precis samma sak.

Anf. 26 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill bara instämma i det Piry Niemi säger. Vi förstår också hur förhandlingssituationen är; det är inte det vi pratar om. Vi vill att när man formulerar en svensk ståndpunkt ska den representera det EU-nämnden har fattat beslut om, vilket hela oppositionen drev igenom mot ministern. Det är det vi vill ska stå i detta. Det ska kompletteras med att Sverige önskar nolltolerans för utkast.

Anf. 27 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Eftersom ståndpunkten är fastslagen vid ett EU-nämndssammanträde via telefon är det ingen svårighet för regeringen att upprepa vad nämnden sade. Jag kommer inte ihåg datumet, men det var en tisdagskväll någon gång under mars månad. Vi kompletterar mycket gärna den svenska ståndpunkten med den texten.

Anf. 28 PYRY NIEMI (S):

Tack!

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan. När jag säger detta förhåller jag mig till punkt a under punkt 5 på dagordningen. Eller anmälde Sverigedemokraterna avvikande mening? Det var jag inte riktigt klar över.

Anf. 30 KENT EKEROTH (SD):

Jag antar att det blir det på den punkt jag läste upp, alltså 5 a. Jag kan lämna in det sedan, om ni vill ha det i text.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Vi behöver inte ha det skriftligt, men vi uppskattar om det blir tydligt att man anmäler avvikande mening. Vi noterar avvikande mening under punkt 5 a när det gällde delegerade akter. Under punkt B tackar vi för informationen.

Nu lämnar vi punkt 5 och går vidare till punkt 6, som är en informationspunkt. Det gäller meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet, *Handlingsplan för att minska oavsiktliga fångster av havsfåglar i fiskeredskap*.

Anf. 32 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ska vi hoppa över 5 b om marknadsordning?

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att landsbygdsministern sade att han skulle ta alla frågor i ett sammanhang, och mot den bakgrunden uppfattade jag att också den punkten var klar. När jag sammanfattade förhöll jag mig till både a och b.

Anf. 34 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Då tar vi havsfrågorna! Som framgår av dagordningen ska kommissionen presentera ett meddelande om en handlingsplan för att minska bifångster av havsfåglar i samband med fiske. Bakgrunden är att fisket till havs varje år orsakar oavsiktliga fångster av havsfågel, vilket dels är ett hot mot havsfågelpopulationerna, dels påverkar fiskets produktivitet och lönsamhet negativt.

Regeringen välkomnar att frågan om oavsiktliga fångster av havsfåglar i fiskeredskap lyfts fram. När det gäller handlingsplanen och de åtgärder som föreslås håller vi på att analysera kommissionens meddelande och kommer att få anledning att återkomma i frågan framöver. Givet att

det rör sig om ett meddelande och inget förslag från kommissionen är det i detta skede inte aktuellt att fatta beslut eller lagstifta på området. Frågan är enbart uppe på rådsmötet som en informationspunkt.

2012/13:34
19 april

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under den punkten och går vidare till punkt 7, Övriga frågor.

Anf. 36 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Det finns på dagordningen, så här långt, några övriga punkter som jag gärna vill informera nämnden om.

Spanien har begärt en lägesrapport från kommissionen om fiskepartnerskapsavtalen med Marocko respektive Mauretanien. Som nämnden känner till pågår förhandlingar om ett nytt protokoll inom ramen för fiskepartnerskapsavtalet mellan EU och Marocko.

Vid jordbruks- och fiskerådet i februari redogjorde kommissionen för de pågående förhandlingarna. Då hade fem förhandlingsrundor hållits, men därefter har inte någon ytterligare förhandling ägt rum.

Spanien har stort intresse av att få till stånd ett protokoll och önskar nu att kommissionen ger ytterligare en lägesrapport.

Jag vill återigen vara tydlig med att regeringens ståndpunkt står fast. Fiskeprotokollet ska överensstämma med internationell rätt. Eftersom Västsahara inte är en del av Marockos territorium kräver folkrätten att fiskeresurserna nyttjas till förmån för den sahariska befolkningen i Väst-sahara och i enlighet med dess intressen och önskemål. Detta är regeringens position, och den redogjorde vi för vid jordbruks- och fiskerådet i februari.

När det gäller Mauretanien enades EU och Mauretanien om ett nytt protokoll vid den sjunde förhandlingsrundan i juni 2012. De medlemsstater som har fiskeintressen var mycket kritiska till förhandlingsresultatet, framför allt på grund av att det innebär en nollkvot för bläckfisk.

I april i år sammanträdde den gemensamma vetenskapliga kommittén för EU och Mauretanien. Rapporten från den vetenskapliga kommittén har nyss publicerats, och Spaniens tolkning är att det skett en positiv utveckling för bläckfisk och skaldjur. Mot denna bakgrund önskar Spanien få veta kommissionens inställning till om det är möjligt att justera villkoren för fisket, bland annat så att EU återigen kan fiska på bläckfisk. En sådan möjlighet finns formellt enligt protokollen.

Vår och kommissionens preliminära bedömning av den vetenskapliga kommitténs rapport är dock att bläckfiskbeståndet fortsatt är överfiskat. Jag ser därmed ingen anledning att justera villkoren för fisket efter bläckfisk.

Därtill finns det en övrig punkt om övergångsförordning vad gäller den gemensamma jordbrukspolitik.

Anf. 37 LARS OHLY (V):

Jag vill bara ge allt stöd till regeringens position, framför allt vad gäller fiskeavtalen med Marocko och Mauretanien. Det är häpnadsväckande att man ens försöker få fiskeavtal till stånd med Marocko som gäller ockuperat territorium och fiskevatten som inte är Marockos eget. Jag ger allt stöd till en stark position från Sveriges sida på den punkten.

Anf. 38 PYRY NIEMI (S):

Jag instämmer i det Lars Ohly sade och även i positionen när det gäller fisket av bläckfisk och skaldjur. Det är ett bra yttrande av ministern i sammanhanget. Vi står fullt ut bakom det, både när det gäller Västsahara och Mauretanien och även vad gäller bläckfiskfisket.

Anf. 39 KEW NORDQVIST (MP):

Jag instämmer i detta. Vi stöder regeringens position.

Anf. 40 LARS OHLY (V):

Finns det inte ett förslag under punkt 5 b om ett producentansvar för kontroller som inte redogjordes för, eller är jag helt fel ute?

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Det råder osäkerhet om huruvida det behandlades eller inte. Landsbygdsministern kanske vill kommentera informationspunkten 5 b om förordning om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter.

Anf. 42 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Ursäkta att jag inte omedelbart riktigt förstod vad frågan gällde. Men det handlar säkert om producentorganisationernas roll i sammanhanget, och där vill jag vara tydlig. Att lägga myndighetskontroll och ansvar på en producentorganisation kommer inte på fråga, i varje fall inte i Sverige som har en uppdelning mellan myndighet och en understödjande organisation.

Anf. 43 PYRY NIEMI (S):

Jag välkomnar ministerns förtydligande i frågan. Vi hade frågan uppe i miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 44 LARS OHLY (V):

Det var precis det jag ville höra, så jag är mycket nöjd med svaret.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Då tror jag att vi har täckt in allt under den här punkten på föredragningslistan. Vi tackar landsbygdsminister Eskil Erlandsson med medarbetare för närvaron i nämnden i dag och önskar en trevlig helg.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Birgitta Ohlsson med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Jag inleder med att fråga om det finns några A-punkter, och det finns det. Då undrar jag, statsrådet, om det finns något att säga beträffande åtterrapport från rådsmötet den 11 mars, och det finns det inte. Vi tackar därmed för informationen så långt och går vidare till punkt 3, om flerårig budgettram – lägesrapport. Detta är en informationspunkt.

Anf. 47 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Ursprungligen var det irländska ordförandeskapets avsikt att enbart ge en lägesrapport om den fortsatta processen med EU:s fleråriga budgettram vid GAC på måndag. Men i går kväll fick vi nya bud. Ordförandeskapet öppnade upp för en första politisk debatt vid GAC redan på måndag om de viktigaste frågorna med utgångspunkt i Europaparlamentets resolution från den 13 mars.

Syftet är att sända en tydlig signal om att rådet är berett att påbörja förhandlingarna med Europaparlamentet. Diskussionen på måndag ska enbart ses som ett slags första åsiktsutbyte i rådet. Vi kommer att få anledning att återkomma till EU-nämnden inför GAC i maj, då det kommer att vara de stora diskussionerna på det här fältet i takt med att förhandlingarna med Europaparlamentet utvecklas.

I Europaparlamentets resolution från den 13 mars finns det tre tydliga krav. Det första handlar om en översyn av budgettramen i halvtid. Den ska antas med kvalificerad majoritet i rådet. Det andra handlar om ökad flexibilitet. Det tredje berör steg mot nya egna medel.

Jag kommer på mötet att betona att det är viktigt att utfallet från förhandlingarna med Europaparlamentet i möjligaste mån respekterar den uppgörelse som träffades vid Europeiska rådet i februari. En eventuell översyn får inte innebära att man bortser från fördragen och möjliggöra att utgiftstaken kan ändras med kvalificerad majoritet.

Som vi har förankrat tidigare, inte minst i denna grupp, ser regeringen inget behov av ytterligare budgetflexibilitet utöver utfallet av uppgörelsen vid Europeiska rådet i februari. Vi kommer att vara väldigt tydliga med att varje avvikelse från uppgörelsen i Europeiska rådet på inkomstsidan skulle vara väldigt problematisk för Sverige.

Europaparlamentet gör även en tydlig koppling mellan budgettramen och den omfattande ändringsbudgeten för 2013, som kommissionen presenterade för några veckor sedan. Vi gör inte den kopplingen från regeringens sida, för detta avser helt olika frågor under olika tidsperioder, och de behandlas i olika rådskonstellationer med olika beslutsregler. Det kommer jag att ta upp mycket tydligt. Ändringsbudgeten ska också hanteras i Ekofin.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Mot bakgrund av att statsrådet använder uttrycket ”diskutera” nästa vecka undrar jag om det är en informations- eller diskussionspunkt.

Anf. 49 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Det kommer att bli en diskussion på mötet. Men jag vill betona att den inte kommer att vara den avgörande diskussionen, utan allmänna rådets möte i maj kommer att vara det stora tillfället.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Tack för förtydligandet!

Anf. 51 KENT EKEROTH (SD):

Jag har uppfattat att man kan anmäla avvikande mening här, och det vill vi göra på punkt 3.

Vi anser att Europaparlamentets förslag innebär en för stor flexibilitet som riskerar att leda till kostnadsökningar utan kontroll för medlemsstaterna. Uppgörelsen ledde till ett utfall som troligen inte leder till någon minskning av Sveriges nettoavgift. En ökning av avgifterna ger ökade möjligheter för EU att ta i anspråk ytterligare medel, och det menar vi är oacceptabelt.

Slutligen kan vi inte ställa oss bakom att budgeten ska behöva öka på grund av kandidatländer eller nya medlemsstater.

Anf. 52 BÖRJE VESTLUND (S):

Min fråga är snarare: Är det inte också viktigt att allmänna rådet lägger upp en strategi för hur man ska hantera det här? Jag är medveten om att man är inne i en förhandling. En av de frågor som jag har förstått diskuteras allra hetast i Europaparlamentet är de olika rabatterna. Där verkar det vara en ganska hård diskussion.

I någon mening måste man ju släppa på någonting. Vad är det då för strategier som allmänna rådet som kollektivt ska kunna lägga upp? Jag förstår att Sverige och medlemsstaterna vill hålla fast vid sina budgetar, men man måste ju försöka hitta en lösning på den här situationen. Hur tänker regeringen, och hur ska man göra på allmänna rådet?

Anf. 53 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Jag vill följa upp Börje Vestlunds fråga. Vi är inne på samma linje. Hur är stämningen bland de andra länderna när det gäller att eventuellt gå EU-parlamentet till mötes? Vi tycker ju inte att man ska gå EU-parlamentet till mötes, men jag kan tänka mig att vissa länder kan börja tveka och se sin chans att göra förändringar i uppgörelsen.

Hur är stämningen i rådet?

Anf. 54 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Jag börjar med Ulf Holms fråga. Det rådet stor enighet om att uppgörelsen i Europeiska rådet i februari ska helgas. Det var en stor strid, som ni alla vet, för att nå det här resultatet.

Också vad gäller frågan om själva slutsumman har vi uppfattningen att Europaparlamentet tycker att den slutsomma som man kom fram till ska respekteras. Så är diskussionerna.

Självklart har Sverige haft goda kontakter med likasinnade länder som har varit på vår sida under förhandlingsomgången, och de kontakterna fortsätter. Erik Rudal som är med här och är en av experterna på fältet har på sistone också träffat tjänstemän i andra länder för att diskutera vidare, så de kontakterna är oerhört starka.

Såklart finns det ingen större vilja från medlemsstaterna att riva upp en uppgörelse som var svår att få fram, så det handlar snarare om diskussionerna i Europaparlamentet. Vi ska också veta att Europaparlamentet är väldigt splittrat i den här frågan. Man får många olika bud från olika partigrupper men också från olika förhandlare, så nu ligger bollen mycket hos dem när det gäller hur man kommer att kunna gå vidare.

Börje Vestlund nämnde strategi och taktik. Förutom att vi fortsätter att försöka hålla ihop den grupp av länder som var på vår sida i själva slutförhandlingarna – det är viktigt att ha de kontakterna, och det kommer vi att ha ända tills slutpunkten har nåtts – är det nu det irländska ordförandeskapet som har bollen när det handlar om att planera uppföljningen. Det är fortfarande så att majmötet i GAC kommer att vara den stora diskussionspunkten. Anledningen – vi fick som sagt det här beskedet i går kväll – till att irländarna vill lyfta fram frågan redan på måndag tror jag är att man vill sätta press på Europaparlamentet att få i gång den här diskussionen på allvar.

Kent Ekeröth från Sverigedemokraterna tog upp frågan om Europaparlamentets roll här. Det är klart att de kräver en flexibilitet. Den tycker vi också från regeringens sida är alldeles för stor. Vi avvisar den; vi håller inte med om den position som har intagits där. Vi ser stora problem på flera olika fält från Europaparlamentets sida. Dels handlar det om flexibilitetsfrågan, dels handlar det om frågan om översyn. Jag vill betona från den svenska regeringens sida att vi inte kommer att släppa de svenska rabatter som vi fått.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan, och jag har noterat en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till punkt 4, Övriga frågor. Då det inte finns något att säga på den punkten går vi vidare till punkt 6, Resolutioner, beslut och yttranden antagna av Europaparlamentet under sammanträdesperioden i Strasbourg den 11–14 mars 2013. Här finns ett underlag som har kommit in till nämndens kansli, men det omfattar 1 300–1 400 sidor. Vi har valt att inte trycka upp detta till samtliga ledamöter, men det finns att tillgå i nämndens kansli.

Det här är en informationspunkt, och då ingen begär order tackar vi för informationen.

Vi går vidare till punkt 7, Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 22 maj 2013. Även detta är en informationspunkt.

Anf. 56 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Nämnden har fått dagordningen. Det handlar enbart om en presentation; det blir ingen diskussion på mötet. Jag kan dock nämna att på dagordningen inför Europeiska rådet den 22 maj 2013 står energifrågor. Det handlar särskilt om färdigställandet av den inre marknaden för energin. Det handlar om behovet av investeringar i modern energiinfrastruktur samt energipriser. Vidare står skattefrågor på dagordningen med fokus på förbättrad skatteindrivning och bekämpning av skatteflykt och skattebedrägerier. Det kommer också att vara en lägesavstämning av arbetet med fördjupningen av EMU. Det kommer inte att vara beslut eller slutsatser. Vi kommer förstås att återkomma inför Europeiska rådet i maj inför GAC-samrådet.

Anf. 57 BÖRJE VESTLUND (S):

Jag har en liten fråga. Man säger att man ser en utmaning med de höga energipriserna. Vad menar man skulle vara lösningen? Det har hävdats i alla sammanhang, i alla fall från regeringens sida, att detta är en fråga som vi inte ska lägga oss i. Då undrar jag om man kommer att ta upp detta, och på vilket sätt vill man få ned dessa? Jag förmodar att det är det man avser.

Anf. 58 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Jag har också reagerat på den punkten. Ska EU nu plötsligt börja lägga sig i frågan om höga energipriser? Det skulle vara mycket mer intressant om regeringen lyfte fram att vi ska ha en punkt om förnybara energikällor och hur dessa kan öka i EU när det gäller energiproduktiviteten.

Anf. 59 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Jag tror att jag får återkomma till nämnden mer i detalj när vi vet mer. Det här är bara ramar. Det kommer inte att vara någon diskussion på denna punkt.

Men övergripande för Sverige handlar det om att det är viktigt för oss att lyfta fram själva marknadsprinciperna inom energipolitiken och deras betydelse i klimatarbetet. Det är en viktig punkt.

För att koppla till klimatfrågorna: Det är ännu oklart hur klimatfrågorna kommer att aktualiseras inom energidiskussionen. Generellt verkar regeringen för att vi ska ha ett väldigt ambitiöst EU-klimatmål på denna front. Men vi kommer tillbaka nästa gång då vi vet mer specifikt vad som kommer upp.

Anf. 60 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen under punkt 7. Vi går vidare till punkt 9, Förslag från några medlemsstater om demokrati, grundläggande värderingar och en god samhällsstyrning. Detta är en ny fråga för nämnden. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 61 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Det här är ett initiativ från min tyska ministerkollega på mötet. Det handlar om hur vi ska stärka granskningen av EU:s

medlemsstaters efterlevnad av EU:s värderingar om demokrati, rättsstat och mänskliga rättigheter. Som vi alla vet har utvecklingen på sistone varit väldigt dystert i alltför många länder, inte minst i Ungern där vi ser en oroväckande brist på respekten för demokrati, rättsstat och mänskliga rättigheter. Därför är det mycket positivt att vi ska ha den här diskussionen på GAC nu på måndag.

Syftet med diskussionen är att EU-kommissionen ska engagera sig, ta ansvar i frågan och utarbeta förslag med konkreta åtgärder. Det handlar om att skapa en bottenplatta för att stärka mänskliga fri- och rättigheter inom unionens snart 28 medlemsstater.

Regeringen är mycket positiv till att vi ska ha en diskussion om granskning av mänskliga rättigheter bland EU:s medlemsstater. Vi vet alla att medlemsstaterna har en skyldighet att följa fördragen. Det är viktigt att EU kan agera snabbt, effektivt och juridiskt välgrundat när medlemsstater inte lever upp till sina åtaganden. Kommissionen har en mycket viktig roll för att utveckla metoderna i denna granskning.

Vi anser från regeringens sida primärt att granskningen bör göras av kommissionen som också är fördragets väktare, och vi tycker att det ska utformas så att man drar nytta av arbete som görs inom exempelvis Europarådet och FN. MR-granskningen ska utformas mot bakgrund av Europarådet, och även EU-domstolens och Venedigkonventionens granskning av medlemsstaternas efterlevnad av Europakonventionen om mänskliga rättigheter.

Utöver detta vill jag kort nämna att på måndag har jag på morgonen bjudit in till en frukost med några kolleger innan GAC börjar. Det ska vara ett förutsättningslöst samtal om EU:s legitimitet och den förtroendekris som vi nu ser. Om EU-nämnden önskar kan jag återkoppla vad vi diskuterar och kommer fram till vid denna frukost när vi ses nästa gång vid nämndens sammanträde.

Anf. 62 KENT EKEROTH (SD):

Jag antar att vi kan anmäla avvikande meningar här, så jag gör det. Vi anser att systemet med nationella grundlagar, nationella parlament och Europakonventionen om mänskliga rättigheter räcker bra. Det är knappast troligt att något ska bli mer demokratiskt eller bättre för att EU får större inflytande.

Jag anmäler avvikande mening på denna punkt.

Anf. 63 ORDFÖRANDE:

Det är noterat.

Anf. 64 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill tacka för redogörelsen från ministern. Vi tycker väl alla parter att det är djupt otillfredsställande att det är ganska hårda krav för att komma med i EU, men så brister uppföljningen någonstans. Frågan är om man ska ha ett nytt sanktionssystem eller om man ska använda sig av de åtgärder som redan finns i dag. Då tycker jag möjligtvis att ministern tar lite lätt på detta. Det förs en diskussion i varje fall i medierna om att det redan finns möjligheter att använda sig av artikel 7. Det är upp till regeringen att vara modig. Regeringsrepresentanterna måste vara modiga på mötena.

Anser Birgitta Ohlsson att artikel 7 skulle vara tillräcklig att använda sig av, under förutsättning att man verkligen vill?

Anf. 65 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Tack, ministern, för föredragningen! Jag kan instämma i att det är väldigt viktigt att den här frågan kommer upp, för den behöver diskuteras. Där har EU mycket kvar att göra.

Frågan är dock, vilket även Marie Granlund tog upp: Finns möjligheten redan i dag? Varför utnyttjas den inte? Varför vill man införa ett nytt regelverk? Vad skulle det innebära? Redan i dag har EU en byrå för grundläggande mänskliga rättigheter i Wien, FRA, som startade för några år sedan. Det arbetet har precis kommit i gång. Det är väl tre år de har hållit på nu. Det är väl bättre att lägga mer energi på att få detta att fungera bättre, återrapportera det som de arbetar med och utnyttja de regelverk som redan finns.

Anf. 66 KARL SIGFRID (M):

Det var inte så mycket skriftlig information om detta, så det var svårt att förstå exakt vad de här brevskrivarna är ute efter. Jag kan inte se att vi har fått själva brevet från Tyskland. Eller har vi fått det? Jag hittade det inte i mina handlingar.

Anf. 67 ORDFÖRANDE:

Det ska vara utskickat enligt kansliet.

Anf. 68 KARL SIGFRID (M):

Bra, då ska jag leta i min mejlbox.

Vad gäller själva begreppet granskning, handlar det om att införskaffa information och kartlägga? Jag upplever inte att problemet är att kommissionen inte har kunskap om vad som sker runt om i Europa, och inte heller att de inte uttalar sig om det och anger hur de tolkar fördragen, utan snarare att länder helt enkelt kan strunta i vad kommissionen säger utan att det får några effekter.

Lite i anslutning till vad andra har sagt här: Finns det i fördragen i dag sanktionssystem som regeringen anser att kommissionen i samband med detta skulle kunna titta på och se huruvida de kan användas mer, i och med att man säger att man inte är intresserad av att införa några nya sanktionssystem?

Anf. 69 LARS OHLY (V):

Jag ska erkänna att jag var skeptisk, eller direkt kritisk, till att man införde stadgan om mänskliga rättigheter i EU-fördraget eftersom vi har Europarådets konvention och FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Men nu får jag nog säga att det är ganska bra att den finns där. Då blir den en del av EU-systemet på ett tydligare sätt, och det är lättare att inte hantera frågor som ligger utanför. Även om man ansluter sig till Europarådets konvention hade den inte blivit en del av EU-systemet om man inte hade haft stadgan om mänskliga rättigheter i fördragen. Nu har man det.

Då vill jag säga att det finns väldigt många gånger anledning att vara kritisk till att EU-systemet lägger sig i nationernas självbestämmande, men mänskliga rättigheter hör inte dit. Det är aldrig en nationell angelägenhet. Det vi ser i många EU-länder i dag är ett ökande förtryck och en ökande diskrepans i praktiken vid behandlingen av minoriteter och asylfrågorna jämfört med vad stadgan om mänskliga rättigheter säger. Det är helt oacceptabelt.

Jag har en förklaring till varför det är så, och det är att detta är en utveckling som sker i många länder samtidigt. Den ekonomiska krisen slår hårt, många av de åtgärder som man tar till får som effekt att det blir ännu svårare att hävda minoriteters rättigheter eller för den delen press- och yttrandefrihet, som i Ungerns fall. Det blir svårt om man ska utmärka ett eller ett par länder därför att det finns alltför många länder som i dag brister i vakthållandet om mänskliga rättigheter.

Då kan man förstå det tyska förslaget. Samtidigt menar jag att det är helt onödigt. Det finns alla möjligheter enligt nuvarande fördrag att be- vaka, hävda och gå till sanktioner mot dem som bryter mot mänskliga rättigheter. Det handlar om politisk vilja. Där tycker jag att det är viktigt att länder som själva kanske är tysta när det gäller kritik till exempel mot Ungern, Rumänien eller Grekland i dagsläget påminns om att även de i vissa fall bryter mot grundläggande mänskliga rättigheter. Jag tänker till exempel på Frankrikes behandling av romer, som är skamlig. Det blir tydligt att mänskliga rättigheter inte är någonting som är konjunkturbero- ende eller någonting som nationerna kan bestämma själva. Mänskliga rättigheter måste vara hela och odelbara och gälla överallt och vid alla tillfällen.

Därför tycker jag att den svenska hållningen bör vara att man avvisar den här typen av nya sanktioner men är väldigt tydlig med att det i dag finns brister när det gäller att märka ut de medlemsstater som inte lever upp till grundläggande mänskliga rättigheter.

Anf. 70 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Först vill jag förtydliga att det på mötet på måndag inte kommer att vara någon diskussion om just sanktioner. Den frågan finns inte uppe just nu, utan det kommer att vara en diskussion om huruvida Europeiska unionen ska införa årliga granskningar av hur unionens 27 medlemsstater lever upp till mänskliga fri- och rättigheter. Det är det som kommer att diskuteras. Det kommer säkert upp en diskussion på allvar om just sanktioner längre fram men inte de närmaste åren. Där kan vi ha olika politiska åsikter om det är rätt eller fel beroende på var vi står i den frågan, men det är inte det som kommer att diskuteras på måndag. Jag vill vara tydlig med det.

Jag uppfattar Kent Ekeroths inlägg mer som en synpunkt kring förslaget i sig.

Marie Granlund lyfter fram flera aspekter som jag tänkte bemöta.

Det stämmer mycket riktigt att vi har väldigt tuffa Köpenhamnskriterier i dag för att bli medlem i unionen. Men som systemet ser ut i dag saknar vi en tillräckligt bra trappa mellan teori och praktik. I artikel 2 i Lissabonfördraget slår man fast vilka de mänskliga fri- och rättigheterna är som ligger till grund för att få vara medlem av Europeiska unionen.

Sedan har vi artikel 7 som innebär att man skulle kunna använda olika former av sanktionsmekanismer.

Vi vet dock alla av politisk erfarenhet hur det är med sanktionstrappan. Artikel 7 kallas för övrigt för atombomben. Den har aldrig har använts. Jag kan heller inte se ett scenario att den kommer att användas inom kort.

Därför tror vi pedagogiskt och politiskt sett i den grupp av länder som valt att lyfta fram och diskutera frågan att vi behöver ett system med en trappa för att kunna få detta mer på plats på allvar. Det är därför man lyfter upp frågan.

Ulf Holm nämnde det fantastiskt bra arbete som Fundamental Rights Agency gör. Det är oerhört bra rapporter. De är ofta tematiska, men de hänger på det sättet inte ut länder.

Om vi ska vara riktigt ärliga används de ofta av oss som brinner för mänskliga fri- och rättigheter men hamnar i byrålådan hos övriga länder. Det är ett stort problem. Det vore väldigt fantastiskt om de kunde få en större roll. Men finns tyvärr inte ett stöd för det i systemet i dag.

Jag svarade i viss mån på Karl Sigfrids fråga. Det kan vara bra att läsa brevet också för att få en större del. Sanktionselementet kommer inte att diskuteras på måndag.

Jag delar inte Lars Ohlys mening att de instrument vi har i dag räcker både i politisk praktik och också med tanke på hur systemet ser ut i dag.

Jämför man exempelvis med Europarådet, som gör ett fantastiskt bra arbete på många sätt, är det en skillnad att vara med i Europarådet. Det är 47 länder som ingår där. Det är tveksamt att beträffande en del av dem säga att de är tydliga demokratier över huvud taget.

Är man med i Europeiska unionen ställer man upp mycket genom fördrag, tankar och värderingar på någonting mer. Därför kan det ställas ännu högre krav på de länder som är med i Europeiska unionen.

Det är därför som vi är flera länder som drivit och lyft upp frågan. Det handlar inte om att konkurrera ut deras arbete. Det är viktigt att gå parallellt. Vi tycker att man kan kräva mer av länder som på det sättet har valt att gå med i en union.

Anf. 71 LARS OHLY (V):

Jag tror att ministern missförstod mig. Jag sade att jag från början var tveksam och direkt kritisk till att man införde en stadga om mänskliga rättigheter i EU-fördrag av det skälet att Europarådets konvention och FN:s deklaration räcker. Men jag har nog ändrat mig just av det skäl som ministern säger.

EU har en oerhört hög svansföring när det gäller kandidatländer. Man är väldigt angelägen om att nya medlemsstater ska uppfylla starka kriterier när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter. Därför är det ännu viktigare att EU inom medlemskretsen visar att man menar allvar.

Man blir inte heller särskilt trovärdig när man går till storms mot länder utanför Europeiska unionen för bristande mänskliga rättigheter eller demokratiska fri- och rättigheter när vi samtidigt har länder som Ungern som mycket tydligt inskränker dessa rättigheter utan att det sker någon som helst process inom Europeiska unionen för att protestera mot det mer än det man politiskt möjligtvis säger i högtidstal.

Därför tror jag att skillnaden egentligen inte var så stor. Vad jag är lite oroad över är ifall man nu tror att man måste uppfinna nya möjligheter att ta itu med detta. Jag menar att de redan finns. Anledningen till att de inte används är politisk. Det finns skäl för att Frankrike inte går till storms mot andra länders behandling av minoriteter.

Anf. 72 MARIE GRANLUND (S):

Jag skulle ändå vilja att ministern utvecklade varför det är så omöjligt att använda sig av artikel 7. Om jag har förstått det hela rätt enligt Euro-paportalen säger ansvarig kommissionär rättighetskommissionär Viviane Reding att det skulle vara en möjlighet och att hon är beredd att lyfta upp frågan. Jag skulle vilja höra vad det är som gör det så omöjligt. Om man hittar på nya system vet vi alla hur lång tid det kommer att ta innan sådana träder i kraft.

Min andra fråga är: Avser regeringen att ta upp ordentligt på Europeiska rådet eller någon annanstans sin kritik mot hur Ungern, som är det mest flagranta just nu, betar sig, eller sitter man bara tyst på mötena?

Anf. 73 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr ordförande! Jag ber om ursäkt om jag lite missuppfattade Lars Ohlys förra inlägg. Jag vidhåller dock att jag tror att det kan vara viktigt att också inom EU-systemet se hur vi kan gå vidare.

Jag vill betona att det handlar om en första diskussion. Jag lyfte personligen fram frågan som minister på ett GAC-möte för två tre år sedan. Sedan dess har det hänt väldigt mycket. Det är fler länder som har vaknat upp på den fronten.

Vad gäller Marie Granlunds fråga om artikel 7 kan jag bara konstatera att den aldrig har använts. Det handlar inte bara om vad medlemsstaternas regeringar gör. För att kunna få artikel 7 att träda i kraft handlar det också om Europaparlamentets roll och kommissionens roll.

Vi vet att det har funnits och finns politiska lösningar. Vi tror därför att det är bra att få i gång en granskning av mänskliga rättigheter som ett första steg så att man får ett system med ett slags rankning för att kunna bygga. Det skulle också innebära att artikel 7 skulle få ett mycket större politiskt stöd. Artikel 7 kräver också enhällighet i rådet. Det gör att det blir väldigt svårt, och vi vet alla att det har politiska konsekvenser.

Vad gäller fallet Ungern kan jag säga att vi är många ministrar från den svenska regeringen som tar upp frågan med Ungern både i bilaterala samtal med ungerska regeringar men även på möten. Jag kan också nämna att jag var den enda minister i min krets av EU-ministrar som lyfte upp frågan om Ungern vid det senaste mötet i GAC. Där handlade diskussionen inte om mänskliga rättigheter. Men jag valde vid tillfället att ändå lyfta upp frågan för att jag tycker att det är en så pass akut situation där.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Jag måste ställa en fråga till Kent Ekeröth, som anmälde avvikande mening. Kan du utveckla vad den innehåller?

2012/13:34
19 april

Anf. 75 KENT EKEROTH (SD):

Poängen är vi är för suveräna nationalstater och motsätter oss därmed att EU ska få ytterligare instrument för att påverka nationalstaterna eller diktera vad som ska vara. Vi vill att det ska vara nationella grundlagar och nationella parlament som ska avgöra. Därför är vi motståndare till initiativet.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Tack, det var mycket tydligt.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i denna fråga. Vi har noterat en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Detta för oss fram till punkt 9, Övriga frågor. Finns det något att tillägga? Det finns det inte. Då återstår det bara för oss att tacka statsrådet Ohlsson med medarbetare och önska en trevlig helg.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utrikesminister Carl Bildt med medarbetare välkomna. Nu gäller det punkt 8 på den kommenterade dagordningen, om kommissionens rapporter om Serbien, Kosovo och före detta jugoslaviska republiken Makedonien. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 78 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Vad som kommer att avhandlas är i någon utsträckning skrivet i stjärnorna av den enkla anledningen att vi visserligen har en rapport på bordet om utvecklingen i Makedonien som vi har möjlighet att preliminärt titta lite grann på men att dramatiken ligger i EU-dialogen mellan Belgrad och Pristina som leds av Catherine Ashton och har gått fram och tillbaka i lite olika vågor.

Den återupptas i en omgång kl. 12.00 i dag. Catherine Ashton skulle egentligen ha varit i Kroatien i dag för överläggningar. Hon hade en omgång av överläggningar med de två premiärministrarna i Bryssel i tisdags. Det ledde till att man kom nästan ända fram, men inte riktigt ända fram. Sedan är en ny överläggning utsatt i dag.

Jag vill inte göra någon prognos vad denna slutar i. Det finns två möjliga utgångar av denna. Den ena är att de kommer överens. Det är bra så. Men det innebär inte att alla problem är ur världen. Då handlar det om implementering av avtal som är rätt komplicerade. Det handlar framför allt om situationen uppe i norra Kosovo, även om det finns andra inslag i detta.

Man kan hoppas att detta så småningom bereder vägen för ett beslut i juni på Europeiska rådet att öppna anslutningsförhandlingar också med Serbien. Det tror jag i sin tur skulle få en betydande effekt på regionen i dess helhet. Det vore utan tvekan en mycket positiv utveckling parallellt med att Kroatien får sitt formella medlemskap den 1 juli.

Den andra möjligheten är att detta havererar. Det skulle utan tvekan bli negativt. Då är den serbiska saken låst för ett bra tag framöver, förmodligen år. Det kommer att bli en betydande diskussion om vad man ska göra med Kosovo. Kosovo försöker nu spela ett spel och säga: Vi har varit vänliga. Om så har varit fallet kan man diskutera.

Det kommer också att komplicera hanteringen vad de andra länderna anbelangar. Makedonien hade vi hoppats skulle göra en bättre utveckling. Det är i och för sig en i grundton anmärkningsvärt positiv rapport från kommissionen. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det finns egentligen inga konkreta slutsatser att ta ställning till vare sig nu eller på måndag. Det blir avrapportering på något sätt. Det finns en formell A-punkt här om Kroatien som ska noteras för ordningens skull. Det är bara den rapport som är som ger det slutgiltiga klartecknet för medlemskapet.

Vad gäller de avgörande punkterna är det fortfarande uppe i luften under ett antal timmar till. De avgörande besluten kommer i varje fall egentligen i juni.

Anf. 79 KENT EKEROTH (SD):

Vi har en avvikande mening här. Vi anser inte att utvidgningen borde vara en central fråga för svensk utrikespolitik. Vi anser att man rimligen bör ställa ytterligare krav och inte ge kandidatstöd i den utsträckning som görs nu.

Korruption, konflikter med angränsande länder, undermåligt gränsskydd och bnp per capita som ligger långt från norra Europas är faktorer som pekar på att länderna inte är redo att gå med i EU.

Dessutom är det uppenbart att det kommer att belasta EU-budgeten i framtiden om vi fortsätter med fler utvecklingsländer i EU.

Anf. 80 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Jag har bara en fråga. Sade du att bnp per capita var för låg för Serbien? Det innebär att fattiga länder ska vi inte bry oss om?

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Ursäkta mig, utrikesministern. Vi måste få detta i mikrofonen för stenograferna. Om utrikesministern är färdig lämnar jag ordet till Kent Ekeroth.

Anf. 82 KENT EKEROTH (SD):

Vi anser inte att fattiga länder ska bli nya medlemsstater i EU. Det kommer att belasta bland annat oss negativt.

Anf. 83 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Men är det okej att rika länder är med? Jag bara undrar.

Anf. 84 KENT EKEROTH (SD):

Detta är fråga om nya medlemsstater.

Anf. 85 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Jag bara undrade om Sverigedemokraternas mer generella inställning, för att få klarhet i den. Det är okej med rika länder, men inte med fattiga?

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Jag ber om ursäkt. Nu måste jag avbryta detta. Vi har stenografer som försöker ta upp de samtal vi för. Det blir helt omöjligt när vi talar i munnen på varandra. Önskar Kent Ekeroth ordet nu?

Anf. 87 KENT EKEROTH (SD):

Vår generella inställning är att vi ser negativt på en utvidgning över huvud taget. Men det är framför allt såklart ännu mer negativt om det är fattiga länder som det utvidgas med.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Önskar utrikesministern kommentera?

Anf. 89 Utrikesminister CARL BILDT (M):
Nej, jag tyckte att det var klarläggande.

2012/13:34
19 april

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan, men vi har noterat en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vad beträffar A-punkten gällande Kroatien finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

4 § Utrikes frågor

Utrikesminister Carl Bildt

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 11 mars 2013

Återrapport från informellt ministermöte den 22–23 mars 2013

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 22–23 april 2013

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till utrikes frågor. Jag frågar inledningsvis om det finns några A-punkter, och det finns det. Jag undrar, utrikesministern, om det finns något att säga i anledning av återrapport från möte i rådet den 11 mars respektive det informella ministermötet den 22 och 23 mars.

Anf. 92 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det gäller framför allt det informella så kallade Gymnichmötet. Vi får anledning att återkomma till det i annat sammanhang. Det är framför allt frågan om revisionen eller början på översynen av den externa utrikes-tjänsten som vi hade en inledande diskussion om. Det är inte så mycket att säga om den.

De svenska ståndpunkterna är relativt kända. Catherine Ashton ska skriva en rapport om detta delvis baserad på utrikesministrarnas diskussion. Vi kommer att återkomma till den frågan på junimötet, tror jag det är. Det var framför allt det. Det handlade också något lite om Syrien.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att ingen begär ordet med anledning av återrapporterna. Vi tackar för informationen under denna punkt och går vidare till punkt 3, Energi. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 94 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Vi ska ha en diskussionspunkt under lunchen. Det är egentligen en uppföljning på en diskussion – en informell sådan – som vi hade på julinmötet, tror jag, förra sommaren. Då kom energikommissionär Oettinger, och vi diskuterade en del av de utrikespolitiska aspekterna på energipolitiken.

Det händer mycket på området. Det är inte bara frågor som relaterar till gas, men det är rätt mycket gas. Det har att göra med skiffergasen, som kommer och som förändrar marknadsförutsättningar, prisbild och försörjningsförutsättningar både för Europa och för de andra europeiska länderna. Det är också fråga om försörjningen, framför allt den så kallade södra korridoren och de politiska ansträngningarna för de länder som är beroende av naturgasförsörjning. Det handlar om att få en mer diversifierad försörjning, och det finns också andra aspekter på detta i olika sammanhang.

Vi kommer att få en inledning från kommissionären Oettinger för att höra de olika synpunkter som kan läggas på detta. Vi får se vart den diskussionen går.

Det finns också andra aspekter på detta. Det kan noteras att regeringen i går gav det slutgiltiga klartecknet för den så kallade Nordbaltled-

ningen, som har varit på gång rätt länge. Det är alltså den stora kraftkabel som vi bygger för att binda samman den nordiska och den baltiska elmarknaden. Det är ett projekt med EU-stöd, även om det handlar mycket om Sverige och de baltiska länderna. Vi har den litauiske premiärministern här i dag, delvis med anledning av detta. Det är ett väldigt stort projekt när det gäller energisäkerheten i den här delen av Europa.

Det finns också andra saker som det kan finnas anledning att nämna. Vi har rätt stora projekt när det gäller energieffektivisering i det östliga partnerskapets länder.

Jag tror att det blir en rätt generell diskussion som kommer att spänna ganska vitt över det hela.

Anf. 95 BODIL CEBALLOS (MP):

Vi hade denna fråga uppe i går i utrikesutskottet. Jag fick en del svar av kabinetssekreteraren.

Jag har inte så där jättestort förtroende för utrikesministern när det gäller just energifrågorna.

Anf. 96 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Men det är fel!

Anf. 97 BODIL CEBALLOS (MP):

Det kanske är fel, men jag har inte riktigt det. Då måste du helt enkelt motbevisa det! Vi tog upp frågan om hållbarhet i går. Det handlar om att vi ser på hållbarhet på många olika sätt. I Sverige brukar vi ändå driva frågan om ekologisk hållbarhet som en av huvudingredienserna i hållbarhetsfrågan, medan andra länder inte alls uppfattar det som särskilt viktigt utan mer talar om hållbarhet i andra delar.

Kabinetssekreteraren sade: Vi driver frågan om alternativa energislag etcetera. Nu ser jag på utrikesministern att ni kanske inte alls gör det. Jag skulle vilja veta hur stort utrikesministerns engagemang är för att driva dessa frågor. Skiffergasen är inte hållbar på sikt, åtminstone inte ekologiskt hållbar. Den är värre än kol och olja.

Jag skulle alltså vilja höra ministerns syn på hållbarhet och vad Sverige faktiskt driver. Går vi i bränschen för de alternativa energislagen eller inte?

Anf. 98 BÖRJE VESTLUND (S):

Huruvida Socialdemokraterna har förtroende för utrikesministern i dessa frågor får väl framtiden utvisa. Men vi tycker att det är viktigt att man håller fast vid en klar linje och att man driver samma linje här som man gör i TTE-rådet.

Vi vet att vi är privilegierade i Sverige i den meningen att vi har mycket vattenkraft och annat. Vi kan inte stoltsera med det och döma länder som inte har det. Vi vet att kol har varit vanligt, och vi vet att naturgas är något som man gärna tycker är något som löser alla våra energiproblem.

Något som är mer på utrikesministerns bord är frågan hur man i dessa sammanhang ska stämma av så att man får en hållbar energiförsörjning på fler ställen än i norra Europa. Världen lär ju inte bli bättre av att vi är

duktiga, utan detta är en fråga där man måste anstränga sig även på global, och inte minst på europeisk, nivå.

Min fråga är: Har utrikesministern några tankar på hur man ska kunna få det och på vilket sätt man kan göra detta?

Jag vill också göra medskicket att man ska ha detta perspektiv när man diskuterar. Sedan vet jag att det är svårt i diskussionerna om naturgasen, för man tror att den ska lösa alla problem. Jag förstår att det är svårt att göra sig hörd i det sammanhanget.

Anf. 99 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det är klart att vi driver annorlunda frågor här än i energirådet, av lätt insedda skäl. Energirådet sysslar med den faktiska energiförsörjningen, och vi sysslar med de utrikespolitiska aspekterna på detta – inte mer än så. Det är alltså olika aspekter. Det finns betydande utrikes- och säkerhetspolitiska aspekter på den europeiska energiförsörjningen. Det är det som vi sysslar med, och inte hur Polen, Tyskland, Danmark eller Sverige löser sin energiförsörjning. Det ligger som sagt i ett annat ministerråd.

Man kan diskutera hållbarhet i olika tidsperspektiv. Jag vet inte riktigt vad som är hållbart. I det mer eskatologiska tidsperspektivet kommer väl allting att gå till sin ända på ett eller annat sätt. Det är fråga om att få den energiförsörjning som vid varje given tidpunkt ger den bästa möjligheten att både klara konkurrenskraft och miljöuthållning och, nota bene, klimatansträngningarna. Det sista är alarmerande. Siffrorna är i och för sig just nu rätt goda; Sverige ligger till exempel på betydande minskningar när det gäller utsläppen. Jag ska inte göra alltför stort nummer av det av den enkla anledningen att vi har en lite svagare konjunktur. Det påverkar siffrorna på ett sådant sätt så att det ser bättre ut än vad det kanske skulle göra om industrin tuffade på.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Jag ska inte uttala mig om kärnkraften; det behöver jag inte göra i det här sammanhanget. Man kan diskutera om det är hållbart eller inte. Jag håller med Bodil Ceballos om detta. Men i det omedelbara perspektivet, för de kommande decennierna, är det dessa teknologier vi har för att på ett markant sätt få ned utsläppen av växthusgaser. Det är för mig prioritet.

Det som ligger på utrikesministrarnas bord är mer en fråga om försörjningstryggheten. Om man har de olika energislagen, där vi är beroende av import från Europa – kan vi se till att denna import sker på ett sådant sätt att det finns en försörjningstrygghet? Och kan vi se till att energirelationerna mellan olika länder utformas på ett sådant sätt att de inte stör de utrikes- och säkerhetspolitiska relationerna?

Här finns det problem. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det handlar också om konkurrenssituationen och vad kommissionen håller på med i sammanhanget. Sedan har vi de olika utmaningar som framför allt ligger i den södra korridoren. Det gäller försörjningen från det kaspiska området. Tilltagande är också det som inträffar i östra Medelhavsområdet och i Irak när det gäller nya möjligheter. Det påverkar inte svensk försörjning eller försörjningen i det nordeuropeiska området på något sätt. Men det påverkar rätt mycket i de sydeuropeiska länderna. De har en mer utsatt situation; det är ingen tvekan om det. De har inte de tillgångar som vi har i form av vattenkraft. De

har inte kärnkraften. De är väldigt beroende av fossila energislag av olika slag, och de är beroende av länder som kan vara problematiska i olika sammanhang. Det är mycket angeläget att försöka se till att de får en försörjning med sådant som ger dem en möjlighet att minska utsläppen av växthusgaser och att öka sin försörjningstrygghet.

Anf. 100 BODIL CEBALLOS (MP):

Det oroar mig när vi talar om alternativa, eller förnybara, energislag som det står i dokumentet att Sverige driver. Förnybara energikällor handlar inte om att ersätta fossila bränslen med andra fossila bränslen, utan det handlar om att ersätta dem med någonting helt annat – någonting som inte skadar.

Även om jag fullständigt håller med om att gas är mycket bättre än kol är det fortfarande ett fossilt bränsle, som på sikt inte är hållbart. När vi nu dessutom hamnar i en situation med all denna skiffergas, som Polen har hur mycket som helst av, kommer vi också att öka våra utsläpp där.

Vi måste titta på de förnybara energikällorna. De ser olika ut i olika delar av Europa. Det handlar om att verkligen få till den bredd som är mer anpassad till de olika klimat som vi har i Europa. Jag tycker att det är viktigt att den svenska regeringen verkligen driver dessa frågor.

Det är en kortsiktig lösning på ett jätteproblem att ersätta fossila bränslen med fossila bränslen. Jag vill att utrikesministern är mycket tydligare med detta. I det svar jag fick var det bara fossilt mot fossilt.

Anf. 101 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Nu ligger vi lite utanför det som ska diskuteras över huvud taget. Vi kommer inte att diskutera dessa frågor.

Låt mig ändå göra en kommentar. I Tyskland håller man för närvarande på att ersätta kärnkraft med kolkraft. Det är vad som inträffar i realiteten. De har försökt bygga vindkraft så att det står härliga till, men finner nu att det är enormt dyrt. För närvarande, i inledningsskedet till den tyska valrörelsen, har energipriserna blivit en jättefråga. De ökar mycket snabbt på grund av att vindkraften är dyr i underhåll. Som bekant får man dessutom dubblera det hela av försörjningsskäl. På grund av att kolpriserna har gått ned och på grund av skifferrevolutionen importeras kol. Det byggs också nya kolkraftverk i Tyskland.

Detta är ingenting för utrikesministrar; jag kommer inte att säga ett ljud om detta. Men när vi nu ändå sitter i nämnden och diskuterar detta kan jag säga att i detta läge är det viktigt att göra vad som göras kan för att stoppa denna utveckling, som innebär att vi äventyrar Europas möjlighet att uppnå klimatmålen. Den utveckling som vi nu har i ett antal europeiska länder oroar mig högst väsentligt. Det finns en sådan tendens också i Storbritannien, där detta kan börja inträffa.

Jag är tacksam för varje steg som innebär att vi minskar, eller skapar bättre förutsättningar för att minska, utsläppen av klimatpåverkande gaser. Det är den omedelbara prioriteten. Det kan ske med förnybara energikällor. Om man ersätter kol med gas halverar vi utsläppen. Då kan Bodil Ceballos säga att det inte är hållbart eftersom det kommer att bli annorlunda om 50 år. Ja, om 50 år är vi alla döda. Då kommer man säkert att hitta på någonting nytt. Jag håller med om att ingenting är håll-

bart i det långa perspektivet, men vi har en akut situation under de kommande decennierna som vi måste kunna hantera.

Det är alltså mer försörjningstryggheten som vi kommer att ägna oss åt. I den delen har vi på den förnybara sidan haft rätt ambitiösa planer på solkraftsutveckling i norra Afrika. Det är väldigt bra. Det sker mycket stora investeringar också nere på den arabiska halvön, både i Emiraten och i Saudiarabien. Men där kommer vi också in på frågor om försörjningstryggheten och den politiska stabiliteten i dessa länder, vilket gör att det kanske ter sig lite annorlunda nu än vad det gjorde när vi drog upp planerna för några år sedan.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Innan jag lämnar ordet till Bodil Ceballos vill jag erinra om att detta gäller försörjningstrygghet och internationellt samarbete. Vi har en diger dagordning framför oss med utrikesministern.

Anf. 103 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag hoppas att mina barn och barnbarn lever om 50 år.

Du sade att vi är alla döda då. Vi som är här är det, men inte de som kommer efter oss. Vi måste tänka på dem också, tycker jag. Det är väl det som är grunden för politik och för att man engagerar sig över huvud taget: Man vill ha en framtid som är dräglig.

Jag vill bara påminna om att Sverige bidrar till Tysklands utveckling av mer kolkraft genom Vattenfall. Vi skulle kunna ta Vattenfall i örat och se till att de gör någonting bättre. Gas är bättre än kol, och i det korta perspektivet kan gas ersätta kol. Men i det längre perspektivet måste vi tänka på annat också. Gasen kan vara bra för att fasa ut annat, men den kan inte vara hur länge som helst. Det är det jag vill skicka med.

Anf. 104 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Låt mig bara slutligen notera att då är jag och Bodil Ceballos alldeles överens.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Det låter bra. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan.

Därmed lämnar vi punkt 3 och går vidare till punkt 4, Det östliga partnerskapet. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 106 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr ordförande! Detta är alltså en diskussionspunkt. Nämnden kanske erinrar sig att vi ska ha ett toppmöte med det östliga partnerskapet i november i Vilnius. För några råd sedan sade vi att vi ska återkomma till utvecklingen i länderna i det östliga partnerskapet varannan månad för att göra en uppdatering, och det är det vi ägnar oss åt nu.

Vår ambition är att till mötet i Vilnius vara färdiga med associationsavtal och de djupgående frihandelsavtalen med Moldavien, Georgien och Armenien. Det ser väl hyggligt ut på den armeniska sidan, och vi hoppas att det kan ske på den georgiska sidan. Det finns ett visst ifrågasättande från vissa medlemsländer, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets-**

och sekretesslagen <<<, av vad man kallar Georgiens europeiska identitet. Man säger att Georgien inte är ett europeiskt land >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<– trots att vi har sagt detta tidigare, så där har vi en fråga. I Moldavien har vi för närvarande en regeringsbildning på gång efter den regeringskris som har pågått några veckor. Vi får se hur detta utvecklar sig.

Sedan har vi den stora frågan om Ukraina som inte står på dagordningen men som säkert kommer att omnämnas. Där ligger det stilla formellt sett, men vi har ställt ett antal krav på Ukraina som de ska uppfylla för att vi ska gå vidare. Det gäller inte minst rättssäkerhetsfrågorna och de politiska rättegångarna där de har benådat fem personer. Det är bra, men i den stora frågan om Julia Tymosjenko går utvecklingen de facto åt fel håll. Det finns dessutom en del frågetecken när det gäller den rent ekonomiska utvecklingen, IMF-program och sådant, i Ukraina.

Man kan väl också notera den mer bilaterala situationen i det östliga partnerskapet i förhållande till oss och Vitryssland som ju, som bekant, slängde ut hela vår ambassad. Vi har lindrigt uttryckt haft lite synpunkter på detta. Där tror jag att EU-solidaritet har varit mycket viktigt för att åstadkomma det som skedde för tio dagar sedan, då Vitryssland sade att de accepterar att vi skickar tillbaka en chargé och därmed de facto återöppnar den svenska ambassaden i Minsk. Vi stängde den formellt sett aldrig, men den var ju tom och därmed inte fungerande. Vi öppnar den så fort vi har rent personalmässigt har fått dit en chargé. Jag hoppas att det ska gå relativt snabbt.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan.

Vi går därmed vidare till punkt 5 som handlar om det södra grannskapet. Vi börjar med Syrien som är en diskussionspunkt.

Anf. 108 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Här finns också en A-punkt, ska noteras. Det är en viss justering när det gäller sanktionsbestämmelserna för att göra det möjligt att få in hjälp i oppositionsområden, vilket bör noteras för ordningens skull. Det där är ett problem, och vi berörde det lite grann i riksdagens frågestund i går. Det är ett problem att få in hjälp över gränserna från Turkiet och Jordanien i oppositionskontrollerade områden. Vi håller på att kämpa med detta på olika sätt med olika organisationer, men det finns ju sanktioner som är mycket långtgående, och vi vill inte att de ska vara ytterligare ett hinder i det sammanhanget.

I övrigt blir det en uppdatering av situationen som är mycket desperat och där de politiska ansträngningarna att få en lösning delvis har komplicerats. Det pågår nu en diskussion i New York vad gäller Lakhdar Brahimis fortsatta arbete, det kommer att vara ett möte mellan ett antal av de större makterna i Istanbul i morgon, och Arabförbundet har fattat beslut om att man ska ge den nya oppositionsalliansen Syriens plats i Arabförbundet. Det har i sin tur komplicerat de politiska ansträngningarna. Från amerikansk sida finns det en ansträngning när det gäller att fördjupa den politiska dialogen med Ryssland i frågan för att se om man kan röra sig framåt i säkerhetsrådet i olika sammanhang. Vita husets säkerhetsrådgi-

vare Tom Donilon var i Moskva i måndags, tror jag att det var, för att diskutera detta. Jag vet inte riktigt vad som kom ut ur detta, men de förbereder fortsatta möten.

Samtidigt blir den humanitära situationen allt värre. Siffran på antalet döda ligger väl över 70 000 vid det här laget. Vi talar om 1,3 eller 1,4 miljoner flyktingar utanför landets gränser. Vi ser att påfrestningen på de olika länderna i närområdet ständigt blir allt större. Libanon har ca 400 000 flyktingar, och det ger en ansträngd situation i sig. Det finns anledning att vara speciellt bekymrad över regeringsbildningen och de spänningar som finns i landet sedan 15 år av inbördeskrig och försök att ordna val, vilket vi också ska uppmärksamma.

Det har förekommit en viss diskussion på sina håll om att man skulle lyfta på vapenembargot. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Men det ska också sägas att det reflekterar det faktum att det är en oerhört svår fråga. Å ena sidan kan man säga att det är så enkelt att skicka lite vapen, å andra sidan kan man fråga sig var dessa vapen hamnar och vilka effekter vapensändningarna får på förutsättningarna att nå en politisk lösning. Det här diskuterade vi lite på det informella mötet i Dublin. Jag är inte säker, men jag tror att det är möjligt att det kommer upp framför allt inför att vi står inför förlängningen av hela sanktionsregimen vad gäller Syrien på mötet i maj.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Vad beträffar lätnaderna i sanktionsordningen har den punkten varit föremål för skriftligt samråd i nämnden under veckan, men det är bra att utrikesministern nämner den.

Anf. 110 LARS OHLY (V):

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< har väl Storbritannien varit mer konsekvent i att förespråka lätnader i de sanktioner som finns för att man på så sätt skulle kunna föra in vapen till oppositionen. Vad jag har förstått har den svenska regeringen ganska tydligt motsatt sig det. Jag vill bara få det bekräftat och också ge stöd till uppfattningen att det inte är en bra strategi för lösningen av Syrienkonflikten att föra in mer vapen eller att lätta på de sanktioner som finns. Snarare borde man se till att de sanktioner som finns efterlevs bättre.

Anf. 111 ROBERT HALEF (KD):

Tack, utrikesministern, för informationen! Jag vill poängtera att det är viktigt att vi håller i vapenembargot än så länge, eftersom situationen är som den är i landet. Annars kan vapen hamna i fel händer, och det skulle ge konsekvenser i form av mer dödande och så vidare. Jag tycker alltså att vi ska hålla i den frågan.

Sedan välkomnar jag lätnaden på embargot när det gäller den humanitära delen. I och med att regimen inte tillåter humanitära insatser att komma in i landet och misären är enorm – det är brist på livsmedel, vatten och allt möjligt – skulle detta underlätta livsvillkoren för dem som finns kvar i landet. Jag välkomnar alltså den här lätnaden av embargot för humanitära insatser.

Anf. 112 Utrikesminister CARL BILDT (M):

I och för sig tillåter regimen humanitära sändningar, och det sker rätt omfattande sändningar via Damaskus på ett eller annat sätt. Vi stöder mycket av detta också med svensk finansiering. Det är framför allt Internationella Rödakorskommittén som arbetar genom den syriska Röda halvmånen som fungerar ungefär som Röda Korset i Sverige i meningen att det är lokalkommittéer som är sammansatta av människor i de lokala områdena. Även om syriska Röda halvmånen i formell mening är med regimen associerad på ett eller annat sätt, som det är i sådana samhällen, är de lokala kommittéerna ofta representativa för hur det är just där. Det har under lång tid fungerat halvhyggligt.

Det som komplicerar det hela är säkerhetsläget. Den komplikationen gäller också när man till exempel går in över gränserna från Turkiet och Jordanien i de rebellkontrollerade områdena, för säkerhetsläget är över stora delar av ytan osäkert.

Till detta kommer sanktionsregimen som ju framför allt när det gäller vissa av sakerna slår rätt hårt. Vi säger alltid när vi klipper till med sanktioner att de bara ska drabba regimen och inte människorna, men vi vet alltid när vi gör det att det inte är riktigt sant. I kombination med ett sönderfallande samhälle och en sönderfallande ekonomi ser vi effekterna av detta. Vi försöker på de olika sätt som finns att se till att det finns så goda förutsättningar för hjälpsändningarna som möjligt, och vi bidrar ju med omfattande finansiering. Vi försöker också, ska nämnas, att arbeta med – och det är framför allt IPRC och de andra – att regimen måste respektera de humanitära reglerna och att de olika oppositionsgrupperingarna måste respektera de humanitära reglerna. Det är inte bara helgon som går omkring där i de här avseendena, vilket jag tror att vi alla är medvetna om.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. De har haft som filosofi att om man talar om detta kan det bli ett tryck. Om man frågar vad de skulle kunna leverera blir svaret väldigt svävande, och det är därför att de också tittar på svårigheterna att faktiskt göra det.

Den invändning som vi har haft är väl framför allt att detta skulle försvåra den politiska processen. Det är den avgörande invändningen, tycker jag. I den offentliga debatten talas mycket om att vapen kan komma i fel händer. Jag delar den uppfattningen, men det är framför allt att det skulle försvåra den politiska processen som är invändningen.

Motargumentet är: Men var är den politiska processen? Och det är ju inte mycket till politisk process, men argumentet från vår sida är då att det är det enda hopp vi har att vid en eller annan tidpunkt få en situation där vi kan få en politisk process. Att inrikta sig på en militär seger från den ena eller andra sidan i det här sammanhanget är att inbjuda till en ännu större katastrof än vad vi redan har.

Anf. 113 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag tror att det var i går som jag läste en artikel av Nuri Kino om de kristnas situation och att de allihop nu flyr Syrien för att de annars förväntar sig en situation som den i Irak. Vad görs för att skydda dem – om det går i det här läget – och är det en fråga som är på dagordningen? Det vore intressant att veta.

Sedan tänker jag att när Asad väl faller gäller det att det finns en plan för vad man gör då för att stötta så att vi kan komma in snabbt med den hjälp som behövs för att återuppbygga Syrien. Finns det någon sådan plan?

Anf. 114 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Jag såg inte den artikeln, men vad gäller de kristna är det väl ingen tvekan om att många av dem känner sig utomordentligt klämda. Många av minoriteternas uppfattning är att de är emot regimen och att de är rädda för oppositionen. Men än så länge – det finns större expertis kring bordet – ser vi ingen massiv kristen exodus. Jag tror att vi har sett det lite från armenierna. Där har mellan tummen och pekfingret hälften av alla kristna försvunnit. Det är väl en av de minsta kristna grupperingarna. När det gäller de andra ser vi det, men inte så massivt som det till exempel blev vid ett skede av konflikten i Irak.

Men det är klart att i förlängningen av det som vi nu ser är riskerna för detta mycket påtagliga. Det är någonting som vi är synnerligen upptagna av, för att uttrycka saken försiktigt.

Vad som händer dagen efter, som man säger, finns det planering för. FN bedriver viss planering, det finns en arbetsgrupp under Friends of Syria, men det är mycket svårt, för det finns väldigt olika scenarier. Det bästa scenariot är att det blir en politisk process och en ordnad övergång på ett eller annat sätt. Då finns det möjlighet att under någorlunda fredliga förhållanden komma in och börja arbeta. Men du kan också tänka dig ett scenario där Asadregimen faller i den meningen att den bara ännu tydligare blir ytterligare en av de stridande grupperna i ett samhälle som successivt faller samman i ett långvarigt inbördeskrig och att vi får en mer utdragen men kanske lågnivåkonfliktsituation under en längre tid i olika delar av landet. Det säger sig självt att förutsättningarna i de här två scenarierna är radikalt olika. Det finns diskussioner, men eftersom scenarierna är så pass olika är det svårt att säga något bestämt.

Anf. 115 SUSANNA HABY (M):

Jag har en fundering kring Arabförbundets roll som förhandlare. Inom Arabförbundet finns det ju länder som själva stöder olika fraktioner inom oppositionen. Jag tänkte höra hur utrikesministern ser på den frågan. Qatar stöder till exempel en viss grupp, Saudi stöder en annan, och sedan finns det andra intressen och kriminella element i många övriga grupper. Hur legitimerar det Arabförbundets roll gentemot FN och annat när det gäller att faktiskt kunna få en lösning på detta?

Anf. 116 STAFFAN DANIELSSON (C):

Det är en fasansfull situation i Syrien. Vi diskuterar olika aspekter, och det hela är oerhört komplicerat. Vi hade en situation i Libyen där världssamfundet agerade och kunde enas om aktioner.

Vi diskuterade tidigare här att släppa vapenembargot. En aspekt av detta är att det är olika styrkeförhållanden i Syrien. Flygvapnet används verkligen på samma sätt som i Libyen, med anfall som drabbar civilbefolkningen i mycket hög grad. Här är inte världssamfundet enigt nu. Finns det någon diskussion kring flygvapnets roll och att det skulle kunna leda till någon form av flygförbud i framtiden?

Anf. 117 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Inom Arabförbundet finns det olika viljor. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det är detta som leder till problemen, inte minst för Brahimi, som är Arabförbundets representant. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det leder också till att långsiktiga spänningar byggs upp, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< på ett sätt som är klart bekymmersamt.

Vad gäller Staffan Danielssons fråga kan man utgå från att det förs en betydande diskussion. Man tittar från olika makter på de aktioner som kan föreligga. Det gör militära planerare alltid, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Situationen i Libyen var fundamentalt annorlunda. Att säga att den var enkel är väl fel, och det är klart att utvecklingen sedan dess i Libyen har illustrerat en del av de svårigheter som finns. Man gör det lite för enkelt för sig om man bara har flygoperationer och sedan inte finns på marken och försöker se till att det fungerar på ett rimligt sätt.

Syrien har ett rätt omfattande flygvapen. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Däremot är antalet piloter nu nere i enstaka tiotal av olika skäl, vilket innebär att insatserna med flyg nu börjar bli mer begränsade. Man skjuter markrobotar, scudrobotar. De är närmast att betrakta som terrorvapen; de har ingen träffsäkerhet värd namnet. Men en del sådant förekommer.

Vad som däremot Syrien har är ett relativt omfattande luftförsvar, vilket har att göra med konfrontationen med Israel. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< I vilken utsträckning de är kapabla att hantera systemen vet man inte riktigt, men detta innebär att de västmakter som tittar på Libyenliknande aktioner finner att de måste bli mycket omfattande för att ha någon utsikt till framgång. Det leder till en betydande skepsis, vilket framgår av den offentliga debatten i de olika länderna. Vi kan utgå från att det pågår en sådan diskussion. Men då skulle man hamna i ett radikalt annorlunda förlopp för hela konflikten, och jag tror än så länge att det är de politiska ansträngningarna som dominerar tänkandet i de ledande västliga huvudstäderna.

Anf. 118 ROBERT HALEF (KD):

Herr ordförande! Jag ska hålla mig väldigt kort. De kristna är extra utsatta. Jag har personligen varit i Libanon, Turkiet och Grekland och träffat många kristna flyktingar. Inför turkiska myndigheter har jag påtalat vikten av en kristen flyktingförläggning. De har också beslutat att det ska upprättas en kristen flyktingförläggning för 2 000 kristna flyktingar i sydöstra delen av Turkiet. De ser att behovet är stort. Inbördeskriget eskalerar och de kristna hamnar i kläm. Hittills har den största delen av flyktingarna flytt in i landet till andra städer, exempelvis från Aleppo till Qamishli, men situationen börjar bli ohållbar i de städer som de flytt till.

Min fråga gäller egentligen den kurdiska befolkningens roll i den här konflikten. Det finns en beväpnad grupp. Jag undrar om ni vet någonting om deras ställningstagande och om det har ändrats. Vilken är deras roll i den process som pågår i Syrien?

Anf. 119 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Den grupp det handlar om kallar sig PYD och är i realiteten en syrisk filial av PKK. Den har de facto samarbetat med och varit ett stöd till regimen. >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Jag vill inte påstå att jag har en fullständig bild av läget, men det som väl har påverkat situationen nu är fredsförhandlingar mellan den turkiska regeringen och PKK. Det är klart att de också påverkar PYD:s situation. De förhandlingarna har vi all anledning att försöka ge allt det stöd vi kan ge av alla möjliga olika skäl, och de kan också förhoppningsvis ha en positiv effekt på utvecklingen i Syrien. Men det är svårbedömbart.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan.

Vi går vidare till Libanon, som delvis har berörts.

Anf. 121 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr ordförande! Jag har redan berört detta. Vi har en bekymmersam situation i Libanon. Det har att göra med de faktorer jag nämnde: det stora antalet flyktingar och regeringens avgång. Regeringen sitter kvar som expeditionsministär. Det har utsetts en ny regeringsbildare som nu ska försöka få ihop en koalition, som förmodligen blir av mer teknokratisk karaktär, för att bereda vägen för val någon gång under hösten.

Lägg till detta en ekonomisk situation som självfallet försämras kraftigt av det stora inflödet av flyktingar, som är en ekonomisk börda i sig, även om vi försöker hjälpa till så mycket som möjligt, samt av att den libanesiska ekonomin är beroende av till exempel turism. Det här är inte bra för turismen. Ekonomin är också beroende av kapitalplaceringar som placerar sina pengar i banker i Beirut. Det kan kanske ske ett visst inflöde från Damaskus, men det sker samtidigt ett betydande utflöde från regionen. Det innebär att den libanesiska ekonomin, som är en förutsättning för den sköra balansen, befinner sig i ett prekärt läge.

Det är bra att vi är medvetna om detta. Vi försöker med europeisk politisk närvaro i Beirut göra vad vi kan för att medverka till att de i alla fall har en regering som kan manövrera i den här känsliga situationen. Sedan handlar det om ekonomiskt stöd.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan.

Vi går vidare till Egypten. Också det är en diskussionspunkt, tror vi.

Anf. 123 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr ordförande! Det blir väl framför allt en avrapportering från Catherine Ashton. Hon var där tillsammans med den speciella representant som vi har för detta område, Bernardino León och som har varit mycket aktiv i att försöka få till stånd ett bättre samtalsklimat mellan oppositionen och president Morsi på ett eller annat sätt. Detta har väl ännu inte

krönts med framgång, men de europeiska ansträngningarna kommer att fortsätta.

Samtidigt blir den ekonomiska situationen allt sämre. Det innebär att valutareserven håller på att ta slut i ett land som är utomordentligt beroende av import av livsmedel. De kan möjligtvis få viss temporär hjälp av miljarder från Qatar ett tag, men de är beroende av ett ekonomiskt reformprogram och en överenskommelse med IMF. Det skulle förekomma förhandlingar – jag har inte hört någonting de senaste dygnet – i samband med årsmötena med IMF i Washington just nu, där självfallet den egyptiska finansiella ledningen är tillsammans med IMF:s ledning. Det skulle vara viktigt för att åstadkomma en viss kortsiktig stabilisering av den finansiella och ekonomiska situationen, men sedan krävs det också en överenskommelse på ett eller annat sätt inför de parlamentsval som ska ske under hösten. Förhoppningsvis kan parlamentsvalen ske på ett sådant sätt att det inte bara blir en kamp mellan Muslimska brödrskapet och salafisterna; det tror jag inte vore alldeles bra för utvecklingen av den egyptiska demokratin.

Sedan följer vi utvecklingen av en ny NGO-lag, som är bekymmersam. Det har självfallet funnits anledning för oss att uttala oss också om kopternas situation i olika avseenden. Det har skett en del incidenter i anslutning till katedralen, som jag tror att den fortfarande heter, i Kairo.

Anf. 124 KENT EKEROTH (SD):

Anser Carl Bildt att Egyptens löften om bland annat minoritetsskydd och reformer har hållits? I vilken mån ska EU-stödet vara kopplat till hur löftena uppfyllts?

Anf. 125 Utrikesminister CARL BILDT (M):

När det gäller regimen inställning finns det ingen anledning att ha några avgörande invändningar. Sedan finns det alltid huliganer och rasister som springer omkring på gatorna och ställer till elände. Detta har skett. De allvarliga incidenter som skedde i anslutning till den koptiska katedralen var av den karaktären. Ordningsstyrkorna ingrep förvisso; de gör det då och då. Ibland kan man kanske tycka att de ingriper lite för sent, men det gjordes kraftfulla uttalanden både av regimen och av ledande företrädare för det muslimska samfundet i det sammanhanget.

Det finns krafter i det egyptiska samhället som är mycket bekymmersamma; det är ingen tvekan om det. Men det kan man inte i varje del hålla regimen ansvarig för. Vi har ibland det problemet också i Sverige.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan.

Vi tar oss vidare till punkt 6 på dagordningen, Mali. Nu är det fråga om beslut.

Anf. 127 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr ordförande! Här är det fråga om slutsatser som väl är delgivna nämnden. Jag tror inte att det finns någon anledning att uttala oss om detta alltför mycket. Jag tror att de är kända. EU:s träningsmission finns

på plats och har börjat verka. Jag tror att vi har åtta svenskar där för ögonblicket. Det ska bli 13, både instruktörer och stabspersonal.

Samtidigt pågår en diskussion i FN om att den så kallade Afisma, det vill säga den afrikanska styrkan, ska ersättas med en FN-styrka. Dessutom förs en diskussion om att franska stridskrafter i någon utsträckning ska finnas kvar som någon typ av yttersta reservmöjlighet för att hjälpa till om utvecklingen blir än mer komplicerad.

Vi understryker i slutsatserna speciellt betydelsen av den politiska processen för att få till stånd val och för att få till stånd en dialog med de krafter i norr som har motsatt sig den maliska enigheten. Vi har nu från EU:s sida tillsatt en speciell representant för Sahelregionen för att kunna ge vårt bidrag till den politiska dialogen.

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet.

Vi går vidare på dagordningen och kommer till punkt 7, Burma/Myanmar. Här är det också fråga om beslut.

Anf. 129 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Här är det också fråga om slutsatser. Det är som vanligt en balansgång i detta sammanhang. Man ska välkomna den mycket påtagliga politiska förändring till det bättre, den mycket påtagliga politiska öppning som har skett i Myanmar. Men självfallet förekommer sådant som måste åtgärdas. Det handlar om politiska fångar, om den ekonomiska utvecklingen, om mänskliga rättigheter och framför allt om de olika minoriteterna.

Diskussionen om detta problemområde var inte speciellt livaktig under den tid då hela diskussionen om Burma bara handlade om militärdiktatur kontra allt annat. Men detta har varit Myanmar, Burmas, avgörande utmaning under historisk tid. Det är ett stort landområde som har fått sina gränser, men där det finns mycket stora minoritetsgrupper som inte har känt sig alldeles komfortabla. Ett sådant problem löser man inte genom en plötslig demokratisk övergång. Det är till och med så att det då i vissa avseenden blir lite besvärligare att hantera kortsiktigt. Det är det vi ser nu.

Där försöker vi från det internationella samfundets sida att skynda på utvecklingen när det gäller de olika minoritetsgruppernas rättigheter för att få till stånd en lösning.

Vi har ju haft en sanktionsregim som vi har suspenderat. Det som nu sker är att vi fortsätter med sanktionerna vad gäller vapen och sådant som kan användas för internt förtryck medan sanktionsregimen i övrigt försvinner.

Anf. 130 ORDFÖRANDEN:

Även detta har varit föremål för skriftligt samråd här under veckan.

Jag kan då konstatera att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet.

Punkterna 8 och 9 har utgått, varför vi beger oss till punkt 10, Övriga frågor. Har utrikesministern något att tillägga?

Anf. 131 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr ordförande! Punkten Västra Balkan kommer de facto att ligga på allmänna rådet. I nyhetsflödet från Luxemburg på måndag kommer Balkan att förekomma från utrikesministern relativt frekvent, men då i kontexten av det allmänna rådet snarare än utrikesrådet, och det är bra så.

Tre övriga frågor har väckts. Från Sveriges sida har vi, vilket vi diskuterat tidigare här i något sammanhang, tagit upp frågan om att vi när vi kandiderar i olika FN-sammanhang inte ska slå ut varandra. Vi skjuter oss själva i foten genom att göra som vi har gjort. De som är intresserade av detta rekommenderas att läsa den studie som det finska utrikesdepartementet beställde av International Peace Institute.

Vi har ju haft en serie nordiska motgångar: Finland i säkerhetsrådet och Sverige i MR. Sistnämnda var kanske lite annorlunda, men i alla fall. Detta ledde till att den finska regeringen beställde en studie av International Peace Institute, som är mycket läsvärd och anmärkningsvärt öppen om de nordiska problemen. En slutsats där är att vi måste se till att inte ha för mycket inbördeskrig i Europa, för då skjuter vi oss själva i foten, och världen begriper inte vad vi har för oss, och vi förlorar.

Vi föreslår att vi ska inleda en diskussion om detta och se om vi inte kan komma överens åtminstone om en uppförandekod mellan Norden och andra europeiska kandidater. Det blir säkert inte alldeles enkelt, men det måste komma förr eller senare.

Storbritannien vill ta upp Somalia med anledning av den stora Somaliakonferensen i London den 7 maj. Sedan vill Ungern ta upp en fråga om IAEA:s konferens om Nuclear Security. Sådant som tas upp under övriga frågor är ofta sådant som bara ska skjutas vidare.

Vi stöder det här. Vi är för kärnsäkerhet. Det är inte förnybart, men det är viktigt i alla fall.

Anf. 132 LARS OHLY (V):

Jag motsätter mig den övriga fråga som Sverige lyfter fram, om samordning av kandidatposter till säkerhetsrådet. Att tro att vi på EU-nivå skulle kunna få en bättre samordning än på nordisk nivå tror jag är felaktigt. Jag tycker dessutom att Sverige ska kandidera 2017. Jag tycker att det är riktigt, och jag tror inte att det stärks av att vi ska konkurrera i en EU-kontext. Förutom de permanenta medlemmarna kommer de stora länderna att ha sina intressen att bevaka.

Jag är ganska säker på att den nordiska samordningen, som har varit en grund för Sveriges agerande i FN, har varit positiv och bra. Jag har också förstått att man i Norge ser med viss oro på det svenska initiativet, och det förstår jag. Jag tycker att det är ett felaktigt initiativ. Jag tycker att regeringen inte borde lyfta fram den här frågan. Jag tycker att vi ska fortsätta med den samordning på nordisk nivå som vi har haft.

Självklart diskuteras även den här typen av frågor i EU-sammanhang, men så har det varit ända sedan vi blev medlemmar. Det behöver inte tas något nytt initiativ för att skapa nya rutiner för samordning när det gäller kandidaturer till säkerhetsrådet.

Anf. 133 KENT EKEROTH (SD):

Jag vill också ta upp samma fråga. Vi tycker att det är viktigt att man inte frångår det långa samarbete som vi har haft inom Norden, även om

det såklart kan vara bra att ha kontakter med övriga EU om hur det ska fungera. Vi menar att det nordiska samarbetet är väldigt viktigt, och vi ska inte frångå det på något sätt.

Anf. 134 TOMMY WAIDELICH (S):

Vi tycker inte heller att det är läge att skrota den nordiska samordningen. Sedan kan man säga att många motgångar kanske talar för en framgång, åtminstone rent statistiskt. Sedan finns alltid ett kompensations tänkande i internationella sammanhang. Vi tycker alltså att det är fel att frångå den nordiska samordningen.

Anf. 135 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag vill instämma i det som tidigare har sagts här.

Anf. 136 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Detta grundar sig nog på ett missförstånd. Det handlar inte om att frångå den nordiska samordningen. Det står inget om det över huvud taget. I ett längre, eskatologiskt perspektiv skulle man kunna tänka sig det, men det är inte aktuellt över huvud taget. Det har inte heller något att göra med den svenska kandidaturen. Det är ett separat ställningstagande, som vi för övrigt ska diskutera med de nordiska utrikesministrarna om några veckor.

Det här har jag samordnat, bland annat med den norske utrikesministern, som stöder initiativet. Även Norge, som är i det känsliga läget att man är utanför, har sett hur vi har slagits ut av konkurrens. Finland slogs ut av Luxemburg, alltså en annan EU-kandidat, och Island slogs också ut. De är med på båten och säger att den här diskussionen är viktig att föra. Det påverkar inte det nordiska.

I det längre, eskatologiska perspektivet kanske det gör det, men i det korta perspektivet skulle det snarast stärka oss, för det innebär att de kandidater vi för fram inte skulle behöva möta europeisk konkurrens. IPI-rapporten, som jag rekommenderar, säger med stor tydlighet att när Europas stater kämpar mot varandra förlorar Norden. Det är en entydig slutsats av den utvärdering som gjordes efter det finska nederlaget. Då får vi försöka ha en dialog, så att vi undviker europeiska inbördeskrig på den globala nivån. Då krävs det att vi lägger samman den nordiska och den europeiska potten.

Detta kan komma att leda till – och detta kommer att ske i vilket fall som helst – att vi får göra avkall på en del som har gällt tidigare. Vi har sedan 1950-talet haft en ambition att vara företrädare med ett nordiskt land i säkerhetsrådet varannan gång. Så kunde man göra när det var 50 medlemmar i FN. Nu är det dock 193. Det är en rätt tydlig slutsats också i rapporten från IPI att detta inte fungerar längre. Världen är större. Vi kan inte tro att vi kan ligga med kandidaturer så ofta till så centrala positioner, för det reagerar världen i övrigt mot. Man säger att vi visserligen betalar mycket pengar till FN, men vi är relativt sett inte fullt så stora i världen som vi var tidigare.

Vi har haft en avkolonisering med nya, självständiga länder. Det är många som aldrig tidigare har varit medlemmar av säkerhetsrådet som nu ställer krav på det. Det är alltså en ny situation. Jag rekommenderar

Anf. 137 LARS OHLY (V):

Jag vidhåller min uppfattning. Inom eskatologin är det utmärkande, i vart fall inom kristendomen, apokalypsen. Dit vill vi ju inte, åtminstone inte inom en snar framtid. Att över huvud taget ha det perspektivet kanske är felaktigt.

Jag skulle vilja säga att den svenska kandidaturen till centrala positioner, bland annat i säkerhetsrådet, är i första hand inte beroende av samordningen inom EU, utan den är beroende av vilken position Sverige har i övriga delar av världen. Jag menar att det finns all anledning att ifrågasätta om Sverige gör tillräckligt för att få stöd från andra delar av världen för sin kandidatur. Den nordiska samordningen har dock varit framgångsrik och lyckosam.

De signaler jag har fått från Norge och även i viss mån från Island är inte alls så positiva som utrikesministern ger sken av här. Snarare är man oroad över att Sverige är på väg att lämna den nordiska samordning som har varit så framgångsrik.

Jag tycker fortfarande att detta är ett initiativ som Sverige inte borde ta, och det är en diskussion som Sverige inte borde föra i EU-kretsen.

Anf. 138 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Lars Ohlys resonemang hade varit mer bärkraftigt om Norden verkligen hade varit framgångsrikt. Problemet är att vi har fått stryk. Först var det Island, och sedan väntade sig alla att Finland skulle segra, men i stället fick de generalstryk. Efteranalysen, som rekommenderas, är bland annat att den europeiska splittringen är problemet.

Finland fick stryk av Luxemburg. Varför fick de då stryk av Luxemburg, kan man fråga sig. Det var bland annat därför att Luxemburg har stöd av flera europeiska länder. Vad har då detta för betydelse? Jo, det är viktigt för att europeiska länderna har mycket omfattande nätverk ute i världen. Inte minst spelade Frankrike och den frankofona världen en stor roll. Det är bara att räkna röster på det. På det sättet slog man ut Finland på ett påtagligt sätt.

Det är alltså en annorlunda situation. Om vi i Norden går fram mot ett antal stora EU-stater kommer vi med all sannolikhet att gå på pumpen. Det är en rätt entydig analys av den förändrade globala situationen. Men om vi i Norden går fram och har en överenskommelse om att ett nordiskt land har stöd av eller i vart fall inte motarbetas av andra EU-länder ökar förutsättningarna. En sådan överenskommelse skulle alltså snarare öka förutsättningarna för att vi ska kunna vinna omröstningar.

Jag tror dock – detta står inte i det här papperet, men jag har sagt det tidigare och även diskuterat det på en middag med utrikesutskottet – att vi realistiskt måste inse att världen har förändrats. Alla europeiska utrikesministrar är nog realistiska på den punkten. Det är inte längre 50 medlemmar i FN, så att vi kan göra anspråk på att sitta i säkerhetsrådet halva tiden, utan i stället är det 193 medlemmar. Vi är 20 miljoner människor i en värld av 7 miljarder. Det är alltså en något annorlunda värld – en bättre värld, enligt min mening – men det påverkar de här sakerna också.

Anf. 139 LARS OHLY (V):

Min slutkommentar är att av de ursprungliga medlemmarna i Nordiska rådet är tre medlemmar i EU och två icke. Risken med ytterligare samordning inom EU är naturligtvis att den nordiska samordningen avtar i betydelse.

Det finns redan en samordning inom EU. Det är ju inte så att diskussioner inför ställningstaganden i FN inte föregås av diskussioner i EU-kretsen, utan så görs ju redan. Jag menar att det är tillräckligt. Man behöver inte ta ett sådant här initiativ eftersom det uppenbarligen, åtminstone på vissa håll i våra nordiska grannländer, uppfattas som att man misskrediterar det nordiska samarbetet.

Anf. 140 TOMMY WAIDELICH (S):

Initiativet är ju redan taget. Jag håller med om att det finns många risker med det. Det viktiga är dels att Sverige kandiderar 2017, dels att vi vidhåller den nordiska samordningen.

Nu säger utrikesministern att den nordiska samordningen går att kombinera med det här initiativet, men jag vill för vår del markera att vi ser stora risker med detta.

Anf. 141 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Till Lars Ohly vill jag säga att tre av fem är medlemmar just nu, men om Island fullföljer sin politik blir det fyra av fem. Då är det Norge som är lite problematiskt. Därför har jag talat rätt mycket med min norske kollega om detta, så att det inte ska vara några missförstånd. Inte minst efter IPI-rapporten ser han nödvändigheten av att göra detta och vill inte att vi ska äventyra Norden genom att på något sätt skapa problem.

Det är en lite förvirrad debatt som har utbrutit. Det här har inget att göra med huruvida vi ska kandidera 2017 eller inte. Det är en helt annan frågeställning. Det har inte med detta att göra. Vi kan välja att kandidera eller inte.

I formell mening enligt den gamla nordiska överenskommelsen är det Finland som har den första rätten att kandidera 2017. Har ett land förlorat har det första tjing på att göra ett nytt försök.

Det preliminära från Finland är att man inte vill återkomma, för det var ett så pass plågsamt uppvaknande, men vi ska diskutera hur vi ska göra med 2017-problematiken eller om man eventuellt ska hoppa till 2019. Det ska vi diskutera i den nordiska utrikesministerkretsen och komma fram till en gemensam ståndpunkt. Det är dock en separat frågeställning.

Anf. 142 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 10 och konstaterar att vi därmed har gått igenom den kommenterade dagordningen, och vi tackar utrikesminister Carl Bildt med medarbetare för närvaron i EU-nämnden i dag.

5 § Utrikes frågor (försvar)
Försvarsminister Karin Enström
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor (försvar) den 19 november 2012
Återrapport från informellt ministermöte den 12–13 februari 2013
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor (försvar) den 22–23 april 2013

2012/13:34
19 april

Anf. 143 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar försvarsminister Karin Enström med medarbetare välkomna till nämnden. Jag undrar inledningsvis om det finns några A-punkter inom försvarsministerns ansvarsområde? Det finns det.

Vi ser fram emot återrapport från möte i rådet den 19 november 2012 respektive den 12–13 februari i år – om det finns något att tillägga.

Anf. 144 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Jag börjar med återrapporteringen från FAC Försvar den 19 november i Bryssel. Då kunde Europeiska försvarsbyråns, Edas, budget för 2013 accepteras av medlemsstaterna. När det gäller de militära insatserna konstaterades vid mötet att operation Atalanta har varit en stor framgång. Piraternas verksamhet har begränsats påtagligt. EU:s utbildningsinsatser i Somalia, EUTM, har också gett konkreta resultat. Man rapporterade att EU:s operationscenter i Bryssel har skapat samordningseffekter för insatserna vid Afrikas horn.

Vid mötet närvarade också Natos generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen. Han lade stor vikt vid samarbetet mellan EU och Nato, men han betonade att det borde utvecklas och fördjupas ytterligare. Såväl Rasmussen som EU:s höga representant Ashton betonade behovet av att medlemsstaterna fortsätter att bemanna EU:s rättsstatsinsats i Kosovo. Det var huvudpunkterna från FAC i Bryssel.

Det har förevarit ett informellt försvarsministermöte i Dublin den 12–13 februari. Vid det mötet avhandlades fyra frågor. Den första var förberedelserna inför Europeiska rådet i december om försvarsfrågor. Den andra var Mali. Den tredje var Afrikas horn. Den fjärde var relationen mellan EU och FN.

Vad gäller Europeiska rådet i december, där försvarsfrågorna tas upp av de europeiska stats- och regeringscheferna, underströk Europeiska försvarsbyrån vikten av koordinering med kommissionen och en öppenhet mot medlemsstaterna. Eda bad medlemsstaterna att lyfta fram projektförslag inför Europeiska rådet i december som fungerar på såväl den civila som den militära sidan, till exempel rymd- och cyberfrågor. Eda har för avsikt att vid det kommande FAC, nästa vecka den 23 april, föreslå vilka projekt som rekommenderas att fullföljas inför ER i december.

Rörande Mali informerade ordföranden för militärkommittén om problemen att erhålla bidrag till sjukvårds- och skyddsstyrkor inom ramen för EU:s utbildningsinsats i Mali.

När det gäller Afrikas horn informerade insats- och operationscheferna om de ansträngningar som görs i området av EU:s utbildningsinsats i Somalia respektive EU:s marina insats utanför Somalias kust. Det rapporterades bland annat om en fortsatt framgångsrik bekämpning av sjööververksamhet.

Under den fjärde sessionen om EU och FN kunde FN meddela att man blivit kontaktad av flera länder som har visat intresse för att engagera sig mer i FN-insatser efter tillbakadragandet från Afghanistan under 2014.

Det var de två återrapporteringarna.

Jag tänkte gå in på själva FAC-mötena på måndag och tisdag nästa vecka.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Vi väntar lite med det om någon har en fråga med anledning av informationen.

Anf. 146 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Det kunde vara intressant att veta om Sverige har lämnat in några förslag till projekt till rådsrådet i december och i så fall om vad.

Anf. 147 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Ja, det har vi, och det tänkte jag återkomma till vid informationen inför FAC den 23 april. Det är en pågående process. Den är inte avslutad i och med det informella mötet.

Anf. 148 ORDFÖRANDEN:

Vi återkommer till frågan lite senare.

Jag tackar för informationen under den här punkten.

Vi går vidare till punkt 1 på den kommenterade dagordningen. Den gäller den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och insatsen EUTM Mali. Det är en informationspunkt.

Anf. 149 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Mötet inleds med en informell middag. Det är en diskussionspunkt under middagen. Mali och GSFP-insatser kommer att diskuteras.

Nämnden känner till att rådet i februari beslutade att inrätta EU:s utbildningsinsats i Mali, EUTM Mali. Regeringen har beslutat att Försvarsmakten får delta med högst 15 personer i EUTM Mali. Bidraget samordnas med Finland, Estland, Lettland och Litauen.

Diskussionerna om insatsen har präglats av brister hos medlemsstaterna att ställa väsentliga skyddsstyrkor och sjukvårdsresurser till förfogande. De två komponenterna har varit av yttersta vikt för att insatsen ska kunna påbörja sitt arbete. Glädjande nog har man i sista stund kunnat lösa problemen, men att EU:s medlemsstater har svårt att ställa upp med nödvändiga resurser till insatsen bör ses i ljuset av Europas vidare militära förmågebrister. Det är vad diskussionen inför Europeiska rådet till del handlar om.

Skilt från EUMT Mali har regeringen givit uppdrag till Försvarsmakten att bidra med flygtransportstöd för att få på plats den afrikanskledda internationella stödinsatsen till Mali, Afisma. Stödet ska ställas till förfogande för medlemsländerna i det västafrikanska samarbetsorganet Ecowas. Här genomförde Sverige i mars en flygning till förmån för Mali

inom ramen för detta beslut. EU-medlemsstaterna har visat uppskattning för Sveriges flygtransportstöd.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, stöder FN-organet Unmas, UN Mine Action Service, samt Unicef, United Nations Children's Fund, i Mali med en humanitär minröjningsinsats under perioden januari till augusti 2013.

Anf. 150 ORDFÖRANDEN:

Jag tyckte försvarsministern nämnde diskussionen under den punkten. Kommer det att föras en sådan diskussion? Ska vi anse detta vara en diskussionspunkt eller är det en informationspunkt?

Anf. 151 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

I agendan är punkten benämnd som en diskussionspunkt under den informella middagen.

Anf. 152 ORDFÖRANDEN:

Tack för förtydligandet!

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan.

Därmed går vi över till punkt 2, Arbetsgruppen för försvarsindustrin. Också detta är en diskussionspunkt.

Anf. 153 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! På själva mötet dagen efter kommer också kommissionen att delta, just för en diskussion om den så kallade Defence Task Force, det vill säga den grupp inom kommissionen som tar fram förslag på hur försvarsindustri- och försvarsmarknadsfrågorna kan utvecklas på europeisk nivå.

Gruppen leds av kommissionären Tajani för DG Enterprise och kommissionären Barnier för DG Market. Vid förra FAC i november deltog kommissionären Barnier. Vid det här mötet ska kommissionären Tajani delta.

Den svenska inriktningen avseende försvarsmarknads- och industrifrågor på europeisk nivå har varit att försvarsmarknaden bör kännetecknas av fri och öppen konkurrens samt likvärdiga konkurrensvillkor för industrin. Under det svenska ordförandeskapet i EU sammanfattades detta i begreppet level playing field.

Sverige kan i frågor som rör den inre marknaden i stort stödja kommissionens förslag, men det kan ibland vara mer problematiskt att stödja förslag som berör relationen till tredjeland. Sverige har därför haft inriktningen att uppmuntra en harmoniserad implementering av försvarsupp-handlingsdirektivet och avråda från förslag som kan ha konsekvenser för relationen till tredjeland, till exempel control of strategic assets och government to government sales. Även om det är medlemsstaterna som bestämmer när den så kallade artikel 346 ska aktiveras med hänsyn till nationell säkerhet, skulle kommissionen kunna uppmuntra mer sparsam användning av artikeln. Detta skulle kunna inkludera en utvärdering av hur artikeln används i praktiken.

Därutöver anser Sverige att den europeiska industriella basen, inklusive försvarsindustrin, främjas på bästa sätt genom gynnsamma förutsättningar. Allmänt sett bör näringspolitiken utformas med generella åtgärder snarare än sektorsvisa strategier. Vi har därför sett positivt på möjligheter till dual use, till exempel inom forskning, och vi har också verkat för att åtgärder som berör så kallade centers of excellence bör utgå från marknadsmässiga principer.

Dessutom har vi gett stöd till förslag som stöttar den europeiska försvarsindustrin genom generella åtgärder, till exempel avseende regel-förenklingar, harmonisering, standardisering och certifiering.

Sverige har strävat efter att aktivt påverka kommissionen och har haft en enhetlig syn i samtliga forum där dessa frågor har diskuterats. Dessutom har jag skickat ett brev till kommissionärerna Tajani och Barnier. De sex Lol-länderna, det vill säga Sverige, Frankrike, Storbritannien, Tyskland, Italien och Spanien, har också skickat ett gemensamt brev på tjänstemannanivå till kommissionen, där vi säger att det är en styrka att våra åsikter är till stor del gemensamma i dessa frågor.

Diskussionen om EU:s förmågor och försvarsindustri kommer att fortsätta inom ramen för Eda och för FAC.

Anf. 154 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Jag har en fråga om brevet, som nämnden inte har fått ta del av tidigare och som inte heller har översatts, vilket hade varit önskvärt. Brevet innehåller den svenska regeringens krav på att kommissionen ska verka för att EU:s direktiv om konkurrensneutralitet och inre marknad upprätthålls. Det är bra. Men vi har också att ta hänsyn till rikets säkerhet och att flera av medlemsstaterna har formulerat strategier kring vilka områden inom materieförsörjningen som ska undantas enligt klausulen 346, som försvarsministern nämnde.

Riksdagen har med tanke på detta uttryckt sin vilja att regeringen ska återkomma med en definition av de nationella säkerhetsintressena som kan motivera avsteg från konkurrensupphandling. Det har regeringen inte gjort, trots påtryckningar. Jag kan inte se hur det tillräckligt starkt framgår av brevet att de nationella säkerhetsintressena måste prioriteras och undantas från direktivet. Regeringens syn på marknadskrafterna framgår i brevet, och det ska garantera sjysta villkor och fri konkurrens, vilket riksdagen är tveksam till. Jag vill att försvarsministern kommenterar det.

Anf. 155 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag har några andra synpunkter. Miljöpartiet är inte särskilt förtjust i vapenindustrin, generellt, vare sig den svenska eller den europeiska. Jag läser svaret till kommittén, att det är positivt för vapenindustrin generellt. Vi kan inte stå bakom det. Det strider helt och hållet med vårt sätt att se på världen.

Anf. 156 LARS OHLY (V):

Jag är i likhet med Bodil Ceballos inte någon av dem som jublar över att krigsmaterielindustrin och vapenindustrin får goda förutsättningar. Snarare är jag mer benägen att försöka få restriktioner till stånd vad gäller den typen av handel eftersom den ofta bidrar till upprustning och osäkrare förhållanden i världen.

Jag vill också instämna i Anna-Lena Sörensons fråga. Här har en majoritet i riksdagen velat få en definition av säkerhetspolitiska intressen. Ytligt sett måste det stå i viss konflikt med det brev som statsrådet har skickat i väg. Det är intressant att få höra hur regeringen agerar i jämförelse med riksdagens uppfattning och hur man anser att agerandet på EU-nivå står i förhållande till riksdagsbeslutet.

Anf. 157 KENT EKEROTH (SD):

Vi har ingen avvikande mening. Vi delar synen om en öppen försvarsmaterielmarknad och det som anfördes här. Vi ser också positivt på försvarsindustrin. Vi menar att den är viktig för Sverige, och det är viktigt att vi stöder industrin så mycket som möjligt och att vi är självförsörjande.

Jag vill med det säga att regeringen bör bevaka att dessa diskussioner inte leder till att Sverige tappar kontrollen över sin egen försvarsindustri som vi menar har betydelse på flera olika plan, såväl ekonomiskt som säkerhetsmässigt.

Anf. 158 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Tack för frågor och reflexioner! För att klara ut hur vi sett på arbetet ska jag ge en lite bredare ram. Det här sker inom ramen för de initiativ eller diskussioner som ingår i förberedelserna inför Europeiska rådet 2013. En av de tre delar som man planerar att diskutera gäller just den europeiska försvarsindustrin som industribas samt den europeiska försvarsindustrimarknaden. Det är i det ljuset hela det arbetet ska ses. Kommissionen har en del i detta, Eda har en del och medlemsstaterna en del. Nu pågår förberedelser, och både kommissionen och Eda har meddelat medlemsstaterna att de kan komma in med input inför diskussionen.

Sverige har inte lämnat in förslag till projekt. Däremot har vi lämnat synpunkter på kommissionens och Edas arbete. Det är i ljuset av det som man ska se det brev som jag har skickat. Vår uppfattning är att det inte är någon ny politik utan i linje med tidigare kända ståndpunkter. Däremot vill vi tydliggöra vad som har varit en svensk ståndpunkt sedan minst 2009 och ännu längre tillbaka, nämligen att vi ska försöka ha god konkurrens även på det här området.

När det gäller det tillkännagivande som finns som en del i de nationella säkerhetsintressena bereds frågan i Regeringskansliet. Vi är väl medvetna om det tillkännagivande som finns från riksdagen.

Sverige deltar i vissa av de arbetsgrupper som Europeiska försvarsbyrån tar upp. Vi har sett att det kan finnas en risk när försvarsindustrifrågorna kommer upp till diskussion. Vi vet att det inom unionen finns spänningar mellan dem som står för en mer protektionistisk syn på detta område och övriga. Sveriges syn har varit att vi tror på öppenhet inom ramen för vad som är möjligt och att Sverige och i Sverige baserad försvarsindustri tjänar på den öppenheten och konkurrensen.

Anf. 159 MARIE GRANLUND (S):

Tack för redogörelsen! Jag skulle vilja höra varför brevet inte passerade EU-nämnden innan försvarsministern skickade det. Jag antar att Regeringskansliet är medvetet om att också icke-papper ska förankras

och inte bara skickas i väg hur som helst. Det har konstitutionsutskottet slagit fast. Dessutom skriver ministern brev som inte överensstämmer med de tillkännagivanden som riksdagen har gjort, vilket är mycket anmärkningsvärt. Redan det faktum att man skickade brevet utan att det passerat den instans som har att ge mandatet för detsamma var anmärkningsvärt.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Jag vill fråga försvarsministern om de nationella säkerhetsintressena och önskemålen från svensk sida om att de ska konkretiseras. Är det försvarsministerns uppfattning att det i sig står i motsatsförhållande till en strävan att skapa en öppnare, mer transparent och konkurrensutsatt europeisk försvarsmaterielmarknad?

Anf. 161 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Som jag försökte beskriva i mitt tidigare inlägg uppfattar vi det så att innehållet i det brev som gått till de två kommissionärerna redan är känt och antaget som svensk politik. Brevet innehåller inga nyheter eller annat som på något sätt skulle innebära att vi inte har grund för att uttrycka det som står i det, detta just för att kunna arbeta aktivt gentemot de organ som nu förbereder diskussionen inför ER 2013. Att få input till Defence Task Force tyckte vi var viktigt. Vi ser det inte som några nya ståndpunkter.

Vad gäller den andra frågan har varje land rätt att definiera dem och också använda dem som ett undantag i upphandling; varje sådant undantag som begärs prövas. Det har inte varit särskilt framgångsrikt för de länder som gjort det. Man har all rätt att begära undantag, men sedan är frågan hur verksamt det är när det väl kommer upp till prövning. Rent generellt är svaret på frågan som ordföranden ställer att ju fler länder som ofta använder undantag desto svårare blir det att upprätthålla öppenhet och marknadsmässighet på det här området. Risken finns förstås alltid att det är ett sätt att använda sig av dold protektionism, att skydda sin egen industriverksamhet.

Anf. 162 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Herr ordförande! Jag uppfattade herr ordförandes fråga som lite försåtlig i detta sammanhang. Visst, regeringens ståndpunkt är väl känd, men det är också känt att flera medlemsstater, även de som inte har en särskilt protektionistisk attityd i EU-sammanhang, har sett till rikets säkerhet och utvecklat nationella strategier för sådana områden som kan undantas när det gäller EU-direktiven. Det är just så Sveriges riksdag uppfattat detta och därför krävt av regeringen att återkomma med förslag till en nationell strategi beträffande vilka områden som kan undantas.

Brevet uttrycker snarare att EU-kommissionen och EU ska vara mer restriktiva med möjligheten att kunna begära undantag enligt klausul 346.

Anf. 163 MARIE GRANLUND (S):

Jag tycker att det resonemang ministern för är anmärkningsvärt, alltså att det är ministern som beslutar ifall detta är i enlighet med den politik

som ligger fast eller inte. Det är inte ministerns roll. Det är EU-nämndens roll. Det är inte så att vi vill stoppa någonting som kan bidra till ett bättre arbete på försvarsområdet, men då är det ministerns sak att se till att det blir ett extramöte.

Jag förstår inte att Regeringskansliet inte har kunskap om vad konstitutionsutskottet slagit fast, nämligen att även non-papers ska förankras i EU-nämnden. Det kan inte vara en nyhet, utan det handlar om ren och skär obstruktion.

Anf. 164 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Det är som sagt en bedömningsfråga hur medlemsländerna ser på undantagen. Det Sverige under lång tid tryckt på är att det är viktigt att implementeringen av upphandlingsdirektivet genomförs och harmoniseras i alla länder. Det står inte i strid med att ha nationella säkerhetsintressen som är definierade.

Anf. 165 BODIL CEBALLOS (MP):

Det här är ju en diskussionspunkt så jag vet inte om det är läge att anmäla avvikande mening. Jag står i alla fall inte bakom regeringens ståndpunkt att förespråka den öppna försvarsmaterielmarknaden och verka för att ha så enkla och likartade regler som möjligt eftersom jag tycker att vi ska ha så strikta regler som möjligt för både företagen och försvarsindustrin. Jag vill markera det redan nu.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat.

Anf. 167 MARIE GRANLUND (S):

Med anledning av brevet deltar vi helt enkelt inte i beslutet.

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat. Jag konstaterar emellertid att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan. Jag har noterat avvikande mening från Miljöpartiet, och jag har också noterat att den socialdemokratiska gruppen inte deltar i beslutet.

Därmed lämnar vi punkt 2 och går vidare till punkt 3, Stridsgrupper. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 169 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Tanken är att rådet ska fortsätta med en diskussion om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna med fokus på EU:s stridsgrupper. Här anser regeringen att Europeiska rådet i december är ett viktigt tillfälle att sätta den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna och förmågeutvecklingen i ett vidare europeiskt perspektiv. Det är viktigt att lyfta upp diskussionen till en mer strategisk nivå och inte fastna i enskildheter.

Genom att ha en strategisk diskussion kan stats- och regeringscheferna komma att diskutera förmågebristerna hos Europas länder, vilket är nödvändigt för att EU ska kunna ta ett större ansvar för sin egen säkerhet och i närområdet.

Inom ramen för arbetet med att effektivisera GSFP och stärka våra förmågor anser regeringen att det är viktigt att bygga vidare på redan genomfört arbete och existerande initiativ såsom pooling and sharing och EU:s stridsgrupper. Sverige menar att EU:s stridsgrupper är ett värdefullt bidrag till EU:s samlade krishanteringsförmåga. Det är viktigt att de kommer till användning, förutsatt att det finns ett behov. Vi anser inte att det finns behov av ytterligare konceptuella diskussioner och initiativ. Vi anser att det är den politiska viljan att använda stridsgrupperna som är en nyckelaspekt.

Vidare vill jag säga att en stark militär förmåga är en av förutsättningarna för att EU ska kunna vara en relevant global säkerhetspolitisk aktör. EU:s förmåga utgörs av medlemsstaternas samlade förmågor samt EU:s egen förmåga att leda, koordinera och integrera de förmågor som ställs till unionens förfogande. Regeringen anser att det är viktigt att göra EU till ett mer effektivt verktyg i dessa delar. Utgångspunkten bör vara att utgå från vad man behöver för att göra en samlad ansats inom EU. Det kan ske utan att nya ekonomiska åtaganden görs.

Anf. 170 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Jag noterar med tillfredsställelse att regeringen anser att det är viktigt att stridsgrupperna kommer till användning. Om de behövs, säger försvarsministern sedan, och nog är det väl så att de behövs. FN har vid många tillfällen deklarerat att man skulle behöva hjälp med insatser, men det har inte kommit några till dess hjälp.

Det vore intressant att höra hur diskussionen i detta sammanhang förs på EU-nivå och om den svenska regeringen arbetar aktivt för att stridsgrupperna faktiskt ska användas i FN-insatser. Inom parentes kan jag säga att vi vet att det också kommer förfrågningar till den svenska regeringen om insatser och att regeringen då säger nej till det.

Om regeringen anser att den politiska viljan saknas och stridsgrupperna inte heller i fortsättningen kommer att användas i EU-sammanhang undrar jag om man då kan tänka sig att på sikt ifrågasätta stridsgrupperna med tanke på de stora kostnader det för med sig.

Anf. 171 KENT EKEROTH (SD):

Jag vill bara poängtera att vi har samma uppfattning som tidigare redovisats, vilket vi tycker ska ligga till grund också för dessa diskussioner. Den 16 november 2012 anmälde vi avvikande mening, och vi har samma uppfattning nu.

Anf. 172 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Diskussionen har pågått länge inom detta politikområde om vad som är nyttan och hur man ska använda stridsgrupper – om det är konceptet, beslutsmekanismerna eller finansieringen det är fel på. Behovet av den typen av instrument har egentligen inte ifrågasatts, utan frågan är snarare hur man ska komma till skott.

I och med att vi förbereder diskussionen inför Europeiska rådet blir det ytterligare fokus på ifall stridsgruppsinstrumentet kan vara ett sätt att konkret och handfast skapa nytt liv i den europeiska säkerhets- och försvarspolitik. Den diskussionen har varit uppe på de möten som jag har deltagit i, och det finns naturligtvis olika uppfattningar från medlemslän-

derna men ingen har, som jag uppfattat det, ifrågasatt förekomsten av dem. Däremot har det varit många diskussioner om just mekanismerna runt dem.

Jag uppfattar det så att det trots allt finns – det är alltid svårt att göra en bedömning – en utbredd uppfattning att det vore bra om de kom till användning för att visa att instrumentet har relevans och att nu inte titta på ytterligare modeller eller nya mekanismer. Diskussionen är alltså i högsta grad levande bland alla medlemsländer.

Anf. 173 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan, och jag har noterat en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Därmed har vi gått igenom dagordningen. Då återstår bara för oss att tacka försvarsministern med medarbetare för närvaron i EU-nämnden i dag och önska en trevlig helg.

2012/13:34
19 april

Innehållsförteckning

1 § Jordbruk och fiske.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	1
Anf. 3 KEW NORDQVIST (MP)	2
Anf. 4 PYRY NIEMI (S).....	2
Anf. 5 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	2
Anf. 6 KENT EKEROTH (SD).....	3
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 8 PYRY NIEMI (S).....	3
Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 11 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 13 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	4
Anf. 14 PYRY NIEMI (S).....	4
Anf. 15 KEW NORDQUIST (MP)	5
Anf. 16 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M).....	5
Anf. 17 LARS OHLY (V).....	5
Anf. 18 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	5
Anf. 19 MARIE GRANLUND (S).....	6
Anf. 20 PYRY NIEMI (S).....	6
Anf. 21 LARS OHLY (V).....	6
Anf. 22 KENT EKEROTH (SD).....	7
Anf. 23 KEW NORDQUIST (MP)	7
Anf. 24 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	7
Anf. 25 PYRY NIEMI (S).....	7
Anf. 26 MARIE GRANLUND (S).....	7
Anf. 27 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	8
Anf. 28 PYRY NIEMI (S).....	8
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 30 KENT EKEROTH (SD).....	8
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 32 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	8
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 34 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	8
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 36 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	9
Anf. 37 LARS OHLY (V).....	9
Anf. 38 PYRY NIEMI (S).....	10
Anf. 39 KEW NORDQVIST (MP)	10
Anf. 40 LARS OHLY (V).....	10
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 42 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	10
Anf. 43 PYRY NIEMI (S).....	10
Anf. 44 LARS OHLY (V).....	10
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	10
2 § Allmänna frågor	11
Anf. 46 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 47 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	11

Anf. 48	ORDFÖRANDEN	12
Anf. 49	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	12
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	12
Anf. 51	KENT EKEROTH (SD)	12
Anf. 52	BÖRJE VESTLUND (S)	12
Anf. 53	Andre vice talman ULF HOLM (MP)	12
Anf. 54	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	12
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	13
Anf. 56	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	14
Anf. 57	BÖRJE VESTLUND (S)	14
Anf. 58	Andre vice talman ULF HOLM (MP)	14
Anf. 59	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	14
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 61	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	14
Anf. 62	KENT EKEROTH (SD)	15
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 64	MARIE GRANLUND (S)	15
Anf. 65	Andre vice talman ULF HOLM (MP)	16
Anf. 66	KARL SIGFRID (M)	16
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 68	KARL SIGFRID (M)	16
Anf. 69	LARS OHLY (V)	16
Anf. 70	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	17
Anf. 71	LARS OHLY (V)	18
Anf. 72	MARIE GRANLUND (S)	19
Anf. 73	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	19
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 75	KENT EKEROTH (SD)	20
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	20
3 §	Allmänna frågor	21
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 78	Utrikesminister CARL BILDT (M)	21
Anf. 79	KENT EKEROTH (SD)	22
Anf. 80	Utrikesminister CARL BILDT (M)	22
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 82	KENT EKEROTH (SD)	22
Anf. 83	Utrikesminister CARL BILDT (M)	22
Anf. 84	KENT EKEROTH (SD)	22
Anf. 85	Utrikesminister CARL BILDT (M)	22
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 87	KENT EKEROTH (SD)	22
Anf. 88	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 89	Utrikesminister CARL BILDT (M)	23
Anf. 90	ORDFÖRANDEN	23
4 §	Utrikes frågor	24
Anf. 91	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 92	Utrikesminister CARL BILDT (M)	24
Anf. 93	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 94	Utrikesminister CARL BILDT (M)	24
Anf. 95	BODIL CEBALLOS (MP)	25
Anf. 96	Utrikesminister CARL BILDT (M)	25

Anf. 97	BODIL CEBALLOS (MP)	25
Anf. 98	BÖRJE VESTLUND (S)	25
Anf. 99	Utrikesminister CARL BILDT (M)	26
Anf. 100	BODIL CEBALLOS (MP)	27
Anf. 101	Utrikesminister CARL BILDT (M)	27
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 103	BODIL CEBALLOS (MP)	28
Anf. 104	Utrikesminister CARL BILDT (M)	28
Anf. 105	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 106	Utrikesminister CARL BILDT (M)	28
Anf. 107	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 108	Utrikesminister CARL BILDT (M)	29
Anf. 109	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 110	LARS OHLY (V)	30
Anf. 111	ROBERT HALEF (KD)	30
Anf. 112	Utrikesminister CARL BILDT (M)	31
Anf. 113	BODIL CEBALLOS (MP)	31
Anf. 114	Utrikesminister CARL BILDT (M)	32
Anf. 115	SUSANNA HABY (M)	32
Anf. 116	STAFFAN DANIELSSON (C)	32
Anf. 117	Utrikesminister CARL BILDT (M)	33
Anf. 118	ROBERT HALEF (KD)	33
Anf. 119	Utrikesminister CARL BILDT (M)	34
Anf. 120	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 121	Utrikesminister CARL BILDT (M)	34
Anf. 122	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 123	Utrikesminister CARL BILDT (M)	34
Anf. 124	KENT EKEROTH (SD)	35
Anf. 125	Utrikesminister CARL BILDT (M)	35
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 127	Utrikesminister CARL BILDT (M)	35
Anf. 128	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 129	Utrikesminister CARL BILDT (M)	36
Anf. 130	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 131	Utrikesminister CARL BILDT (M)	37
Anf. 132	LARS OHLY (V)	37
Anf. 133	KENT EKEROTH (SD)	37
Anf. 134	TOMMY WAIDELICH (S)	38
Anf. 135	BODIL CEBALLOS (MP)	38
Anf. 136	Utrikesminister CARL BILDT (M)	38
Anf. 137	LARS OHLY (V)	39
Anf. 138	Utrikesminister CARL BILDT (M)	39
Anf. 139	LARS OHLY (V)	40
Anf. 140	TOMMY WAIDELICH (S)	40
Anf. 141	Utrikesminister CARL BILDT (M)	40
Anf. 142	ORDFÖRANDEN	40
5 §	Utrikes frågor (försvar)	41
Anf. 143	ORDFÖRANDEN	41
Anf. 144	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	41
Anf. 145	ORDFÖRANDEN	42
Anf. 146	ANNA-LENA SÖRENSON (S)	42

Anf. 147	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	42	2012/13:34
Anf. 148	ORDFÖRANDEN	42	19 april
Anf. 149	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	42	
Anf. 150	ORDFÖRANDEN	43	
Anf. 151	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	43	
Anf. 152	ORDFÖRANDEN	43	
Anf. 153	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	43	
Anf. 154	ANNA-LENA SÖRENSON (S)	44	
Anf. 155	BODIL CEBALLOS (MP)	44	
Anf. 156	LARS OHLY (V)	44	
Anf. 157	KENT EKEROTH (SD)	45	
Anf. 158	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	45	
Anf. 159	MARIE GRANLUND (S)	45	
Anf. 160	ORDFÖRANDEN	46	
Anf. 161	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	46	
Anf. 162	ANNA-LENA SÖRENSON (S)	46	
Anf. 163	MARIE GRANLUND (S)	46	
Anf. 164	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	47	
Anf. 165	BODIL CEBALLOS (MP)	47	
Anf. 166	ORDFÖRANDEN	47	
Anf. 167	MARIE GRANLUND (S)	47	
Anf. 168	ORDFÖRANDEN	47	
Anf. 169	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	47	
Anf. 170	ANNA-LENA SÖRENSON (S)	48	
Anf. 171	KENT EKEROTH (SD)	48	
Anf. 172	Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	48	
Anf. 173	ORDFÖRANDEN	49	